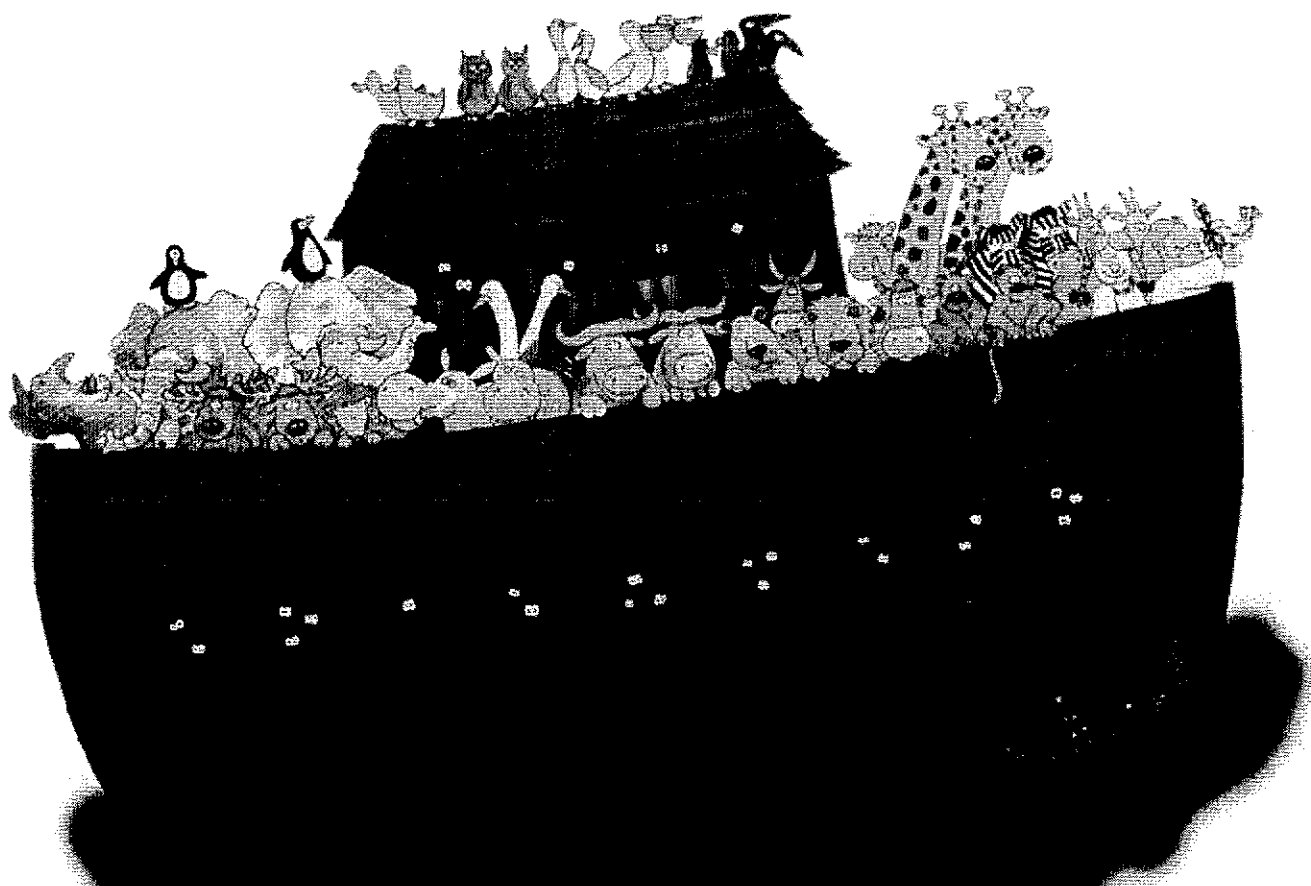

2018.

NOÉ BÁRKÁJA ÓVODA

Pedagógiai programja

2018. 08. 01.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEMUTATKOZÁS, HELYZETELEMZÉS	3.
1.1. Pedagógiai programunk jogi háttere	3.
1.2. Az óvoda jogi státusza	4.
2. NEVELÉSI PROGRAM	4.
2.1. Küldetésünk	4.
2.2. Gyermekkép	5.
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI	6.
3.1. Célmeghatározás	6.
3.2. A cél megvalósításának feladatai	6.
3.3. Egészséges életmódra nevelés	7.
3.4. Egészségfejlesztési program	9.
3.4.1. Az egészségnevelés feladatai	9.
3.4.2. Állapotfelmérés	9.
3.4.3. Helyzetelemzés	10.
3.5. Egészségnevelési programjaink	10.
3.5.1. Egészségvédő alapismeret-bővítő programok	10.
3.5.2. Egészséges életmód-fejlesztő programok	10.
3.5.3. Környezethigiénés programok	11.
3.5.4. Óvodai pszichohigiénés programok	11.
3.5.5. Szülői egészségnevelési programok	11.
3.5.6. Az egészségnevelési módszerek és eszközök továbbfejlesztése	12.
3.5.7. Az egészségügyi dolgozók bekapcsolása az óvodai programba	12.
3.6. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	12.
3.7. Anyanyelvi- értelmi képességek fejlesztése	15.
3.8. Tehetséges gyerekek	17.
3.8.1. Feltétele	17.
3.8.2. Célja	17.
3.8.3. Feladata	17.
3.9. Hátrányos Helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztése	18.
3.9.1. Feltétele	18.
3.9.2. Célja	18.
3.9.3. Feladata	19.
3.10. Pedagógiai dokumentáció	19.
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	21.
4.1. Személyi feltételek, pedagógusképünk	21.
4.2. Tárgyi feltételek	22.
4.3. Az óvodai élet megszervezése	22.

4.3.1 A nevelés időkeretei	22.
4.3.2 Napirendünk	22.
4.3.3 Hetirend	23.
4.3.4 A nevelés szervezeti keretei	23.
4.3.5 Az óvodába lépés feltételei	23.
4.3.6 Hagyományrendszerünk	24.
4.4 Az óvoda kapcsolatai	25.
4.4.1 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	25.
4.4.2 Kapcsolattartás nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel	27.
4.4.3 Óvodánk egyéb kapcsolatai	27.
4.5. A fejlesztés szervezése, értékelése	28.
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	30.
5.1. Játék és tanulási tevékenység	30.
5.2 Társas, közösségi tevékenység	33.
5.3 Munkajellegű tevékenységek	34.
5.4 Szabadidős tevékenységek	35.
5.5. A komplex foglalkozások rendszere	36.
5.5.1 Természet-Társadalom-Ember	37.
5.5.2 A külső világ tevékenység megismerése, Matematika	38.
5.5.3 Művészeti tevékenységek	40.
5.5.4 Verselés, mesélés	40.
5.5.5. Vizuális tevékenységek	42.
5.5.6 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	43.
5.5.7 Anyanyelv	45.
5.5.8 Mozgás	46.
6. GYERMEKVÉDELEM	47.
7. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE	49.
8. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	52.
9. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	53.
10. FELHASZNÁLT FORRÁSOK	54.
11. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	55.
12. 1. sz: MELLÉKLET Eszköz és felszerelésjegyzék	57.

1. BEMUTATKOZÁS – HELYZETELEMZÉS

Intézményünk 2004. őszén nyitotta meg kapuit. Az épület évtizedek óta működik óvodaként Kecskeméten, a belváros közvetlen közelében. Intézményünk a városból és a vonzaskörzetéhez tartozó településekről fogadja gyerekeit. Mindkét csoportunkba vegyes életkorú gyerekek járnak.

Maximális gyermeklétszámunk 50 fő. Az épületben két csoportszoba, tornaszoba, öltözők, mosdók állnak a gyerekek rendelkezésére. Csoportszobáink berendezése igazodik a gyerekek igényeihez, funkcionális és esztétikai szempontból, valamint méretét tekintve. Az egybefüggő közös téren kívül leválasztott sarkok, kuckók állnak az ovisok rendelkezésére: babaszoba, babakonyha, festőműhely, építősarok, zenesarok, beszélgetősarok. Hangulatos, és védett udvarunk valóságos "gyerektoparadicsom": óriás, árnyat adó fák, térköves és füves terület biztosítja a kiegyensúlyozott, harmonikus légkört. A két csoport elkülönítés nélkül használhatja az udvart. Játszóterünkön szabadtéri játékok, babaház, ugráló, homokozó, csúszdák, különböző magasságú mászóak állnak a csemeték rendelkezésére. Óvodánk két csoportjában négy óvodapedagógus dolgozik, két dajka szakképesítéssel rendelkezik. Óvodánk világnézetileg elkötelezett, keresztény szellemiségű nevelést valósít meg, ahol a keresztény értékek közvetítése, a gyermeki viselkedéskultúra formálása kiemelt feladat.

1.1 PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK JOGI HÁTTERE

A 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a Nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (ÓNOAP)
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről
- 2013. évi CCXLV. törvény egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről,
- 1991. évi LXI. gyermekek jogairól,
- 2003. évi CXXV. egyenlő bánásmódról, esélyegyenlőségről
- 2015. évi LXIII. törvény a gyermekek védelméről
- 1/2017.(II.14.) EMMI- rendelet egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 136/2018 (VII.25.) korm. rendelet

1.2 AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA:

1. Az intézmény neve: Noé Bárkája Óvoda
2. Székhelye: 6000 Kecskemét, Kiskőrösi út 8.
3. Fenntartója: Hit Gyülekezete,
1103 Budapest, Gyömrői út 63.
4. Fenntartó képviselője: Petrőcz László
5. Az óvoda befogadóképessége: 50 gyermek
6. Az óvodai csoportok száma: 2 gyermekcsoport
7. Az intézményvezető neve: Szűcsné Nagy Szilvia
8. Az intézmény alaptevékenysége: óvodai nevelés; az alapfokú oktatás első szintjét megelőző (iskoláskor előtti) oktatás.
Az intézményben nappali munkarend szerint óvodai nevelés folyik.
9. Az óvodai alaptevékenységen túl, fakultatív formában hitoktatás zajlik.
10. Pedagógiai programunk megírásához Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési programját vettük alapul.

2. NEVELÉSI PROGRAM

PEDAGÓGIAI ELVEK, CÉLOK, FELADATOK

Alapelveink

- Szeretetteljes gondoskodás a gyermekekről
- A gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítése
- A gyermeki személyiség tiszteletben tartása
- Az emberi személyiség tiszteletben tartása
- Alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartása és védelme
- A gyermek mindenk felett álló érdekének védelme
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés mellőzése
- Játéktevékenységek elsődlegessége
- Kommunikáció és kooperációs képességek fejlesztése
- Bibliai világnézet alakítása

2.1 KÜLDETÉSÜNK

Intézményünk a város társadalmi életébe integrálódva, az óvodáskorú gyerekek szocializációs keretét szolgálja. A 3–7 évesek korosztályában komplexitásával a vonzáskörzetünkhöz tartozók életvitelének gazdagítására törekszik.

Tevékenységrendszerünket rugalmasan kezeljük, hogy a társadalmi átalakulásokat, változásokat dinamikusan meg tudja válaszolni helyi nevelési programunk.

Óvodánk önálló egyházi jogi személy, amely nyitott azok számára, akik az intézmény által nyújtott világnézetileg elkötelezett, keresztény szellemiségű nevelésre, oktatásra tartanak igényt. „Bárkánk” befogadó közösség, melyet vidám légkör, kellemes szellem vesz körül. Méltánylás, tolerancia a jellemző; a gyermekek védelmét a gyöngéd törődés és szeretet szolgálja.

A szunnyadó találmányok feltárását szolgálja intézményünk, amelyet szülők és óvodások mindennapi életük részének tekintenek. Építünk a családi nevelés erényeire, melyeket az intézményi célokkal és értékekkel egészítünk ki. Az óvó-védő funkció tovább folytatja az óvodába lépés előtti gondoskodást: személyi feltételeink a sikeres iskolai beilleszkedést segítik elő, tárgyi feltételeink pedig lehetővé teszik, hogy a szülő biztonságban érezze gyermekét.

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

Noé bárkája ezért emblematikus számunkra, mert szimbolizálja azokat a belső értékeket, melyeket intézményünk nevelésfilozófiai alapjainak tekintünk. Olyan biztonságot nyújtó hely ez, ahol az egyéni különbségek, karakterjegyek elfogadása mellett békésen élnek együtt a „teremtények”, hogy a későbbiekben a „bárkából” kilépve is megállják helyüket az életben.

2.2 GYERMEKKÉP

Kokas Klára így fogalmaz: „A gyerekek mind különböznek egymástól, egyedi csodák. Néhány dologban mégis hasonlítanak.” Meggyőződésünk, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény. Az Óvodai Nevelés Alapprogramjának szintén ez a kiindulópontja, és ez a gondolat köszön vissza a 139. zsolttárban is: „Magasztallak, Uram, mert csodálatosan megkülönböztettél engem...”

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az óvodában történő együttneveléssel segíteni szeretnénk ezen gyermekek beilleszkedését.

Óvodánk világnézetileg elkötelezett intézmény, fenntartója a Hit Gyülekezete. Nevelési kultúránk célja: nem felekezeti, ugyanakkor keresztény szellemiséget követő nevelési modell. Gyermekképünk olyan óvoda, aki a tapasztalatok útján szerzett ismereteket kreatívan tudja felhasználni; a társaival és a felnőttekkel való aktív kommunikációra és együttműködésre képes. Az óvodáskor végére önálló személyiséggé válik, birtokolja a társadalmi életbe való integrálódáshoz szükséges alapvető képességeket, ily módon éretté válik arra, hogy sikeresen „kihajózzon” az élet tengerére. A tevékenységközpontú program kiváló segítséget nyújt e cél eléréséhez, mert a játékos tevékenykedtetés gazdag személyiségfejlesztő hatással bír. Emellett szeretnénk elérni, hogy a gyermekek megtanuljanak a különbözőségekkel természetes módon együtt élni, ők

maguk is befogadóvá váljanak, koruknak megfelelő mértékben segítőkész, együttműködő játszótársaként viselkedjenek.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI

3.1 CÉLMEGHATÁROZÁS

Óvodai nevelésünk célja: a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, mely cél magában foglalja

- A teljes gyermeki személyiség fejlesztését a komplex tevékenykedtetés által,
- Az életre való felkészítést az integrált tevékenységeken keresztül;
- Bibliai világnépek kialakítását komplex és differenciált módszerekkel.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítését
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítását
- A gyermek egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen
- A különbözőségek elfogadását, a diszkrimináció tilalmának érvényesítését
- Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a gyermekre jellemző sajátosság figyelembe vételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben

Óvodai nevelésünk a 3-7 éves korú gyermekek életre nevelését minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. Pedagógiai céljaink és feladataink centrumába tudatosan állítjuk az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését, **kooperációra és kommunikációra** kívánjuk képessé tenni óvodáskorban gyermekeinket.

3.2 A CÉL MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELADATAI

A **teljes gyermeki személyiség fejlesztését** a természetes komplexitásra alapozva valósítjuk meg, melyben a családi és óvodai értékek harmóniája, az érés és fejlődés egyéni üteméhez igazodó differenciált módszerek dominálnak. A nevelés mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. Programunk a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat alapnak tekinti a nevelés normáinak megvalósítása érdekében.

Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni, vezetni kell. Az igazi tennivaló a **valóságos életfeladatokra orientálás**. A valódi életre való felkészítés csak aktív cselekedetekben, a felnőtt társadalomba integrálódás tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg. A gyermeki szükségletek és a fejlesztés tartalma közötti összhang, a különböző tevékenységek tartalmi egyensúlya együttesen biztosítja az iskolai életmódra való átmenetet az óvodai nevelő-oktató munkával.

A sajátos nevelési igényből eredő, a fejlődési ütem meglassúbbodásában, elmaradásában jelentkező, hátrányt jelentő tényezők figyelembe vételével az életkori sajátosságokhoz igazodó normák, szabályok megfelelő szinten történő elsajátíttatása, a gyermekcsoporton belül, a belső differenciálás kereteit kihasználó nevelés, oktatás a célunk.

Stratégiai céljainkhoz a következő feladatokat rendeltük:

1. Egészséges életmódra nevelés, gondozás körütekintő megszervezésével, a mozgás változatos lehetőségeit biztosítva Egészségfejlesztési program megvalósítása.
2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés a játék tereinek kiszélesítésével, gyermekek közötti kommunikáció és kooperáció serkentésével.
3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés, értelmi képességek fejlődésének elősegítése játékokban, kötetlen és kötött foglalkozásokon

A CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES FORMÁI

- Kezdeményezéseken, kötetlen és/vagy kötelező foglalkozásokon tevékenységformákba ágyazottan
- A különfoglalkozásokon
angol, kézműves foglalkozás, zene-óvoda, zenés torna, keresztény szellemű nevelés, hitoktatás
- A bemutatkozó rendezvényeken (intézményi szinten)
Családi nap, kiállítások, ünnepi műsorok, egyházi rendezvények, városi rendezvények
- A szülőkkel és egyéb partnerekkel közös rendezvényeken
családi délután, egészség hét, egyházi rendezvény

3.3 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Alapfeltételünk a pasztelltonusú, kellemes hangulatú, tiszta csoportszoba, mely átlátható, funkcionálisan berendezett; minden gyermeknek komfortérzetet, elegendő mozgásteret biztosít. A csoport zajszintje nem magas, harmóniát árasztó.

Az óvodások **gondozása** nevelőmunkánk alapvető feladata, lehetővé teszi olyan kedvező környezeti hatások kialakulását, mely a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul. A beszoktatás ideje alatt az óvó pedagógus és a dadusok feladata a személyes példamutatás, a helyes sorrendek, fogások bemutatása. A gondozásban, gondoskodásban az egyéni fejlődési ütemét, eltérő szükségleteket figyelembe véve türelmes, kiváró, ösztönző nevelői attitűdöket alkalmazunk: segítséget adunk a kicsiknek, melybe a nagyobb gyerekek is bevonhatók. Az otthoni szokások tiszteletben tartása mellett fontosnak tartjuk a családok meggyőzését az óvodai szokások elfogadásában és betartásában. A tisztaságigény kialakításánál építünk a szülők közreműködésére.

Az **egészséges táplálkozás** kialakítása nagymértékben függ a korszerű táplálkozási szemlélettől, szokásoktól. Törekszünk változatos étrend kialakítására, magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, az egyéni különbözőségeket, adottságokat (étélérzékenység) toleranciájára.

Az óvodai ételek „megtoldásaként” örömmel fogadjuk a szülők kiegészítőit: gyümölcs, zöldség. Gondosan ügyelünk a táplálkozás körülményeinek esztétikumára, a rendezett és gusztusos területekre. Étkezés közben szokják meg a gyerekek a halk beszédet.

A **mozgásigény** kielégítésének érdekében nagyobb mozgásteret biztosítunk: a csoportszoba zárt tereit megnyitjuk; sok időt töltünk a szabadban - lehetőséget biztosítunk spontán, önálló mozgásra, futkározásra, sétára, kirándulásra a közeli játszótéren, erdőben.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- A gyermekcsoport megfelelő gondozottságának biztosítása.
- A csemeték alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.
- Az étkezések során a funkcionális és esztétikai szempontok egyensúlyára törekedjen.
- Nagyobb mozgás- és tevékenységi teret biztosít a gyermekeknek a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére: A gyerekek a szokásrendszernek megfelelően önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.

- Vigyáznak tisztálkodási eszközeikre, önállóan használják a papír zsebkendőt.
- Önállóan és esztétikusan terítenek.
- Az evőeszközök használatában bátrabbak.
- Önállóan öltözködnek, elrakják a ruháikat, segítenek egymásnak.
- Igyekeznek rendet tartani környezetükben.
- Mindennapi szükségleteiket önállóan elégitik ki.
- A kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak.
- Önmaguk kiszolgálásában aktívak.
- Önállóan, egyéni szükségleteiknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik.
- Az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak.
- Igénylik a rendszeres testmozgást.
- Kialakulnak a kulturhigiénés magatartás- és viselkedésformák.
- Ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban.
- Kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség.
- Edzetté válnak.
- Mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik.
- Egységükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani.
- Megalapozódnak az egészséges attitűdök, mentálhigiénés viselkedési stratégiák.
- Kialakul a testkép.
- Képesé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

SNI-s gyermek esetén:

Tiszteletben tartjuk egyéni igényeiből fakadó sajátosságait, de képességeinek megfelelően elvárjuk a közösség elé állított normák saját szinten történő megvalósítását. Fejlettségi szintjének megfelelő, személyre szabott elvárásokkal biztosítjuk önálló tevékenységét, s ezáltal a fejlődést.

Differenciált fejlesztés: testséma gyakorlása, színek, ruhadarabok megnevezésével kognitív fejlesztés, szókincsbővítés. Munkatevékenységek során szociális kompetenciák fejlesztése.

Nevelésünk eredménye

Egyéni képességei által meghatározott szinten elsajátítja és elvégzi azokat a tevékenységeket, amelyek saját személyével kapcsolatosak.

Természetesnek veszi, elfogadja azt a kívülről – társaktól, felnőttektől – jövő segítséget, amit szükséges, de képességeit meghaladó tevékenységek végzése esetén kap.

Szívesen segít olyan tevékenységekben, amelyek végzésére képes.

3.4 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Egészség alatt a test, a lélek, az értelem, a társadalmi környezet és a szellem egészségét értjük komplex megközelítéssel. Az óvodai nevelés célja a gyermekek egészséges testi-lelki és szociális fejlődésének elősegítése, ezért az egészséges életmódra nevelés az óvodai élet valamennyi területén (játék, munka, tanulás) meg kell, hogy jelenjen. Személy és tárgyi környezetünkkel segítjük azoknak a pozitív magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, melyek:

- az egészség megőrzését biztosítják, illetve
- az egészségi állapotot javítják
- segítik az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését
- az egészséges életmód választását.

Az intézmény minden dolgozójának törekedni kell a testi, lelki és szociális értékek védelmére. Feladatunk céljainkra vonatkozó értékrendszer és szokásrendszer értelmi, érzelmi, erkölcsi megalapozása. Ezen belül az önismeret, társas érzelmi készségek, a tolerancia és segítő életmód fejlesztése.

3.4.1 Az egészségnevelés feladatai

- Kiemelt figyelmet fordítunk a testápolásra, helyes táplálkozásra, öltözködésre, levegőzésre, mozgásra, nyugodt pihenésre.
- Feladatunk a helyes életritmus hangsúlyozott kiemelése, a szülőkkel egységes szemlélet kialakítása, megerősítése.
- Mozgásigény kielégítése, edzettség állóképesség fokozása.
- Speciális babzsák, labda, karikagyakorlatok összegyűjtése.
- Tartásjavító gyakorlatok beépítése a foglalkozások anyagába. Bemutató foglalkozás tartása.
- Folyamatos kapcsolattartás az egészségügyben dolgozókkal (orvos, védőnő, szájhygiénikus), speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása
- Egészséges étrend összeállítása érdekében folyamatos kapcsolattartás a konyha képviselőjével.(korszerűbb ételek bevezetése, pl: magvas kenyér, korpás pékáru, halfasírt, szezámmagos pogácsa, ananászos csirkemell...stb.)
- A délutáni speciális mozgáslehetőségek körének kibővítése. Ovis-tánc, ovis-torna, kötélugró tanfolyam, néptánc. Ezek a mozgáslehetőségek tovább javítják a gyermekek koordinációs képességét, testtartását, mindenképpen örömteli időtöltést jelentenek.
- Az EU-szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő játékok körének kibővítése az óvónők javaslatainak figyelembe vételével.
- A mozgáslehetőség bővítéséhez további jó lehetőséget biztosít az udvarunkon a térburkolattal kialakított terület.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

3.4.2 Állapotfelmérés

A következő területek felmérésére minden tanév elején sor kerül:

- Testi egészség:
  - Szervi problémák
  - Allergiás gyerekek

- Mozgáskorlátozottak
- Gyógyszerérzékenység
- Túlsúlyos vagy kórosan sovány tanulók
- Fogászati szűrővizsgálat
- Gyógytestnevelésre járók
- Lelki egészség:
  - Hangulati állapot (közérzet, elégedettség)
  - Terheltség
  - A gyermek óvodához fűződő viszonya
- A tanulók szociális helyzete:
  - Állami gondozott
  - Hátrányos helyzetű
  - Veszélyeztetett
  - Nagycsaládos
  - Gyermekét egyedül nevelő
  - Segélyre, támogatásra szoruló

3.4.3 Helyzetelemzés

Az állapotfelmérés eredményeire támaszkodik. Minden évben megtörténik tanév elején a fenti szempontok alapján és ennek az eredménye bekerül be az Egészségnevelési éves tervbe, melyet a vezető is megjelöl a munkatervében és év végén értékeli is azt.

3.5. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJAINK

3.5.1 Egészségvédő alapismeret-bővítő programok

- A test felépítésének (topográfiájának) szemléltető programja
- A szervezet működését megismertető programok
- A bőr és érzékszervek működését bemutató programok
- A szív működését, "munkáját" bemutató programok
- Játékos formák a szervezet működésének megfigyelésére (sajátmagan és óvodás társán)
- Ismeret- és tapasztalatszerző gyakorlatok a szervezet fizikai teljesítményéről, az elfáradásról és a pihenésről
- Élelmiszerismertető programok (játékos ételkészítés, elárusítás, vendéglátás).

3.5.2 Egészséges életmód-fejlesztő programok

- Személyi higiénés, testápolási program
- A személyi tisztálkodást készséggé fejlesztő játékos program.
- A fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás.
- Fogápolási és szájhigiénés program
- Egészséges öltözködési program
- Önálló öltözködés szokássá alakítása.
- Ruhaviselés, ruhaváltás, karbantartás gyakorlata
- Az egészséges táplálkozást propagáló programok
- Ételválogatási, élelmiszer-válogatási játékprogram.
- Kultúrált étkezés (vendéglátás) gyakorló programja.

- Gyermekbaleset-megelőzési program
  - Veszélyhelyzeteket felderítő (megfigyelő) gyakorlatok.
  - Otthoni balesethelyzetek felderítése (a szülőkkal).
  - A közlekedési szabályok játékos gyakorlása.
  - Az óvodai balesetek megelőzésének gyakorlása (a csoportszoba, a tornaterem, a mosdó, az udvar veszélyeinek "feltérképezése")
  - Óvodai mozgásprogramok fejlesztése
  - Szabadidős mozgásprogramok az óvodai életben.
  - Mozgásos játékok bővítése.
  - A szabadban való tartózkodás mozgásprogramjai (edző mozgások, udvari játékok, séták, kirándulások egészségvédő programjai).
  - Játékos láb- és tartásjavító torna.

3.5.3 Környezethigiénés programok

- Az óvoda épületének és környékének higiéniéje.
  - "Tiszta, rendes ház" követelményének szorgalmazása.
  - A foglalkoztató termek, csoportszobák higiéniájának, díszítésének, otthonossá tételének, virágosításának mozgalma.
  - Az óvoda udvarának higiéniéje, udvari játéklehetőségekkel való felszerelésének mozgalma.
  - Az óvoda balesetveszélyeinek kiiktatása (rendszeres ellenőrzése).
  - Az óvodásgyermekek környezetvédő programja.
  - Csoportszoba szépítési, virágosítás mozgalma.
  - Növény- és állatgondozás.

3.5.4 Óvodai pszichohigiénés programok

- Napirend-, életrend alakító programok.
- Játékos gyakorlatok a napirend összeállítására.
- A rendszeres takarítás, rendrakás, kiszolgálás propagálása.
- A délutáni szabadidő programja.
- Növénygondozó, kiszolgáló munka az óvodai csoportokban.
- A túlmozgásos gyermekeket segítő pedagógiai program.
- A szokásbeli rendellenességű gyermekek segítő programja.
- A pszichomotoros rendellenességek óvodai kezelése.
- Az érzelmi élet zavarainak feloldási programja.
- Sajátos nevelési igényű, speciális gondozást, korrekciót igénylő gyermekek segítő programja:
  - Beszédhibások szűrése, logopédiai gondozása.
  - Érzékszervi, mozgásszervi fogyatékosok óvodai gondozása.
  - Az önálló védőnői tanácsadás igénybevétele.
  - Családsegítő Központok igénybevétele, családterápia,

3.5.5 Szülői egészségnevelési programok

- Tömeges rendezvények szülők és gyermekek számára.
- Családi egészségnapok, kirándulás

- Óvodai egészségnapok
- Tömeges sport, turisztikai rendezvények
- Szülők egészségnevelési tájékoztatása
- Óvodai "nyílt napok"
- Óvodai egészségnapok szervezése
- Egészségpedagógiai videofilmek bemutatása a szülők részére
- Szülők számára egészségnevelési kiadványok, tájékoztatók ajánlása, terjesztése.

3.5.6. Az egészségnevelési módszerek és eszközök továbbfejlesztése

- Alternatív óvodai egészségvédő programok népszerűsítése
- egyéb, konfliktuskezelő programok kidolgozása egy-egy nevelési problémára,
- Újabb szemléltető és gyakorló eszközrendszer meghonosítása
- A szervezet funkcióit vizsgáló eszközök bekapcsolása a nevelő munkájába,
- Az életműködések utánzó eszközök pedagógiai alkalmazása,
- Az egészséges életmódot propagáló eszközök, felszerelések, kiadványok, játékok készítése,
- Módszertani tapasztalatcsere, bemutató rendezése.

3.5.7 Az egészségügyi dolgozók bekapcsolása az óvodai programba

- Az óvodai egészségnevelés tartalmi - módszertani kérdéseinek elemzése az óvoda orvosával és védőnőjével közösen.
- Az óvónő és a védőnő együttműködésének szervezetté tétele, az egészségügyi és iskolaérettségi vizsgálatok előkészítése, és az eredmények felhasználása a mindennapos nevelőmunkában.
- Gyermekorvosi és védőnői előadás és tanácsadás a szülői értekezleteken.

Az orvosi, és (önálló) védőnői tanácsadás szélesítése, szervezetté tétele.

3.6 ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Óvodai nevelésünk vállalja az átfogó személyiségfejlesztést, ezen belül a gyermeki viselkedéskultúra aktív formálójává kíván lenni. Egyházi intézményként a felnőttek viselkedése modellértékű. A gyermekek esetében nagyobb hangsúlyt helyezünk az akarati tulajdonságok kidomborítására, melyek a társadalomba való sikeres integrálódás alapjait képesek megteremteni. Törekszünk a környezettudatos magatartás megalapozására, az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, értékrend döntési képességek fejlesztésével. Célunk, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, mely a nemzeti identitás tudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Komplex tevékenységi rendszerrel érzelmi, motivációs hatásokkal kívánjuk elősegíteni az értékek belsővé válását, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra, és szépre, mindazok megbecsülésére. Közös kirándulásokkal, születésnapok megünneplésével a gyermekek összetartozás érzését erősítjük.

Az óvodapedagógus feladatai érzelmi-szociális területen:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása.
- Mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének megtanítása.

- Élménybefogadásra orientált nevelés, szeretet és kötődés képességének fejlesztése. A szülőföldhöz való kötődés kialakítása.
- Az ösztönök irányításának, az érzelmek adekvát kifejezésének kialakítása.
- Érzelmi zavarok (félelem, harag, agresszió) tompítása, leépítése.
- Az erkölcsi normarendszer megalapozása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Feladattudatuk kialakulóban van.
- Szívesen tevékenykednek a közösségért.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatért.
- Kialakul a mindennapokban való helytállás képessége.
- Ragaszkodnak az óvó pedagógusokhoz, csoporttársaikhoz.
- Érdeklődnek barátaik, társaik és a felnőttek iránt. Udvariasak, figyelmesek.
- Jellemzőjükké válik a szabályok elfogadása, irányíthatóság, taníthatóság.
- Kialakul az együttműködési igény, egymás iránti törődés, méltánylás.
- Kimunkálódik a felelősségérzet, önfegyelem: képesek a konfliktuskezelésre, önértékelésre, önkorrekcióna.
- Képességeik szerint érettek az iskolába lépéshez.
- Megismerik szűkebb és tágabb környezetüket, melynek következtében kialakul bennük a szülőföldhöz való kötődés.
- Érzelmi képességek fejlesztése az SNI-s gyermek esetében.
- A befogadó közösségben olyan érzelmi légkör kialakítása, amelyben természetes érték az ember, függetlenül teljesítményének színvonalától. Személyes példamutatással annak megláttatása, hogy nem vagyunk egyformák, a „másság” elfogadása, a különbözőség tolerálása.
- Differenciált fejlesztés: közösségi nevelés, kooperáció, szociális beilleszkedés, önértékelés, motiváció.

Nevelésünk eredménye

- A befogadó közösség tagjai természetesnek veszik, hogy a teljesítmény nem befolyásolja az emberi értékeket.
- Természetessé válik számukra a rászoruló embertársaknak nyújtott szükség szerű segítségadás.
- Megbecsülik, értékelik saját épségüket, ezáltal fejlődik én-képük, személyiségük.
- A sajátos fejlődési szinttel rendelkező gyermek megtanulja értékelni saját meglévő képességeit, azokat teljes mértékben kihasználni.
- Érzi a közösség segítő erejét, biztonságban mozog társai között.
- Egyéni vágyait, akaratát képességeihez mértén igyekszik alárendelni a közösség érdekeinek.
- Az elért eredmények által fejlődik érzelmi élete, személyisége, én-tudata.
- Szociális képességek fejlesztése SNI-s gyermek esetében.
- Az egyéni fejlődési szintet és ütemet figyelembe véve, a pszichikus funkciók által meghatározottan a gyermek pillanatnyi állapotából kiindulva olyan célzott módszerek, tevékenységek és eszközök megválasztása, alkalmazása, amelyek segítségével a külvilágból szerzett ingerek, tapasztalatok fejlesztő módon épülnek be a személyiségbe és alkotnak alapot a további fejlődéshez.

- Differenciált fejlesztés: egyensúly-, taktilis-kinesztétikus-, auditív-, vizuális-, észlelés, a mnesztikus funkció területén, a nagymozgások, a finommotorika, és a cselekvések tervezésének területén.

Nevelésünk eredménye

- Fejlettségi szintjének, adott szinten lévő képességeinek megfelelően részt vesz, együttműködik mind az egyéni, mind a közösségi ismeretszerzési lehetőségekben.
- Meglévő, sajátos szinten működő pszichikus funkcióit teljes mértékben kihasználja.
- Képességeinek megfelelő szinten kommunikál, vesz részt a társakkal való interakciókban.
- Meglévő ismereteit hasznosítja a mindennapi tevékenységek során.

ERKÖLCSI NEVELÉS

Mivel óvodánk a zsidó- keresztény kinyilatkoztatás erkölcsi normáit, értékrendjét követi, ezért az erkölcsi normarendszer megalapozása, az érték közvetítés kiemelten fontos feladatunk. Mindent megteszünk, hogy a gyerekeket körülvevő környezet és az emberek utánzásra alkalmas mintákat, viselkedésmódokat tükrözzenek. Pozitív mintaadásnak a felnőttek részéről egyre természetesebbé kell válni, hiszen a gyerekek mindent lemásolnak: beszédet, szokásokat, értékeket.

Az erkölcsi nevelés lehetséges színterei:

- KÖZÖSSÉG

A gyermekeknek meg kell szokniuk az együttélés alapszabályait, az egymáshoz való alkalmazkodást, az esetenkénti lemondást. A közös élményszerű tevékenységek közben lehetőség adódik az erkölcsi tulajdonságok többszöri gyakorlására, megerősítésére. Az óvónő feladata a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszer kialakítása, megerősítése, és folyamatos ellenőrzése.

- JÁTÉK

Játéktevékenység közben folyamatosan formálódik a gyermekek magatartása. A szerepjáték nagyon sok lehetőséget nyújt a viselkedéskultúra formálására, hiszen különböző szociális készségek gyakorlása válik lehetővé a játék során. Az óvónő tudatos befolyásolása által kialakulnak a kulturált közösségi magatartás szokásai. A szabályjátékokkal szintén növelhető morális érzékenységük.

A személyiségfejlesztő játékokat kihasználva segítjük a jó szokások megszilárdulását, illemszabályok megszilárdulását, a másság elfogadását.

- MESE

A mesék, versek, kitalált vagy igaz történetek szintén segítik a gyerekek etikai ismeretének gyarapodását. Ösztönösen azonosulnak a pozitív szereplőkkel, felismerik a jó és rossz etikai kategóriákat anélkül, hogy felhívnák erre a figyelmüket. Ezért mesélünk naponta, hogy alkalmat teremtsünk a viselkedési szokások bemutatására, érték hordozó, követhető minták megismerésére.

A bibliai történeteken keresztül a bibliai példaképekre is felhívjuk a figyelmet, amelyek azonosulásra készítetik a gyerekeket.

Nevelőtestületünk az erkölcsi nevelés alapjait a következőkben fogalmazta meg:

- közösségi életre nevelés, a közösségi tudat kialakítása;
- szokásrendszer megalapozása;
- erkölcsi tulajdonságok megismerése, döntési képesség fejlesztése;
- segítőkész, figyelmes, empatikus, önzetlen magatartási formák megalapozása;
- a kulturális környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása;
- a természeti környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása;
- munkára nevelés;
- fegyelmezett magatartás kialakítása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére: a jó és rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra;

- szófogadó, engedelmes;
- viselkedési szabályokat, normákat igyekszik betartani;
- segítőkész, figyelmes, önzetlen magatartási formák kialakulnak;
- fegyelmezett.
- hazafiság érzése kezd kialakulni bennük, tiszteli, becsüli szülőföldjét
- társas helyzetben, kapcsolatokban, konfliktus helyzetben képes egyezkedni
- együttéreznek, érdeklődnek társaik iránt
- szülőket, felnőtteket, egymást tisztelik
- együttműködés igénye és képessége kialakul bennük

3.7 ANYANYELVI- ÉRTELMI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Képesség és **tevékenység** mély és genetikus kapcsolatban állnak egymással: nincs olyan általános képesség, amelynek ne valamilyen konkrét cselekedet lett volna az eredeti forrása. Az óvodáskorú tevékenykedő lény, személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető leghatékonyabban. A tevékenykedtetés a képességfelhasználás, a képességfejlesztés asszertív módszere.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- A cselekedetek szervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára.
- Biztosítsa változatos, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásának feltételeit (idő, hely, eszközök, ötletek).
- Élmények nyújtásával segítse elő sokrétű és komplex tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges **képességek** két nagy csoportba soroljuk: kooperációs ill. kommunikációs képességek. Szellemi fejlesztésünk legfőbb célja, hogy gyermekeinket kreatív problémamegoldásra ösztönözzük.

„Akiben van tehetség, köteles azt kiművelni a legfelső fokon.” (Kodály Zoltán)

Ehhez a gondolathoz kapcsolódóan óvodánk speciális feladata a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése, a **tehetséggondozás**.

Victor Hugo óta tudjuk, „a sasok nem járnak lépcsőn...”, ezért originalitásra, aktivitásra, a problémák meglátására, kifejtésére bátorítjuk, és ezek megoldására tesszük képessé csemetéinket. A pedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét.

Az óvodapedagógus feladatai a tehetséggondozásban:

- Megfelelő tárgyi feltételeket biztosít a tehetség kibontakoztatásához.
- Felhívja a szülő figyelmét arra, hogy milyen téren kiemelkedő képességű gyermeke.
- Folyamatos felkészüléssel biztosítja a speciális képességek támogatását.
- Differenciált és egyéni bánásmódot alkalmaz.
- Felkutatja a tehetség, kiemelkedő képesség továbbfejlesztéséhez megfelelő szakembereket, ill. lehetőségeket; tapasztalatait ismerteti a szülővel.

A **differenciálás** figyelembe veszi a fejlődés dinamikáját: általa elősegítjük a tevékenységek szélesebb kibontakoztatását a csoportban - spontán- és szándékos tanulási helyzetek kialakításával. Rodney H. Brown hasonlatával élve, „nemcsak a zsiráfokat kívánjuk etetni”, akik a magas helyekről is megszerzik eledelüket. A mi esetünkben ez azt jelenti, hogy a kiemelkedő képességű „zsiráfok” mellett törekszünk az „antilopok, gazellák és oroszlánok jóllakatására”. Amint a Bárkában mindenki megkapta a hozzá illő ennivalót, mi úgyszintén erre törekszünk: minden csemeténket az egyéni fejlettségéhez és képességéhez mérten, megfelelő szellemi táplálék boldog élvezőjévé igyekszünk tenni.

A **szociálisan hátrányos** helyzetűek felzárkóztatásában nagy jelentőséget tulajdonítunk a szülőkkel való együttműködésnek. Ennek alapelveit családlátogatások, fogadóórák alkalmával beszéljük meg. A rendszeres tájékoztatás a szülő felé, valamint az egységes és fokozatos követelményrendszer dinamikus változásokat energizál, különösen akkor, amikor ez egyéni bánásmóddal, pozitív megerősítéssel, egyéni képességhez viszonyított fejlesztéssel párosul.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- Folyamatos megfigyelés útján tiszta képet alkot a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekszik a képességek fejlesztésére.
- Szabad asszociációk egész sorozatával segíti elő a csemeték problémaérzékenységét (a felismeréstől a megoldásig), perspektivikus látásmódját, feladattudatát, feladattartását.
- A kiemelkedő képességű, ill. a részképességek fejlődésben elmaradott gyermek esetében egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakorol hatást.
- Folyamatosan biztosítja a kisgyermek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- A gyermekek képességét önmagukhoz, a saját lehetőségeikhez mérten fejleszti.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Jól működik a koncentrált és a megosztott figyelem.
- A kognitív képességek megfelelő érettséget mutatnak: tartós a figyelem, a rövid és hosszú távú memória.
- Fantáziadúsak, képesek ötleteik kreatív kifejezésére.
- Kialakult a lateralitás.
- Kellően fejlettek a finommotorika, grafopercepció, szem-kéz koordináció terén, melyek a későbbi írás- és olvasástanulás alapjait képezik.

- Képesek analóg következtetésekre.
  - Kialakul az analízáló és szintetizáló képességük.
  - Minden szófajt használnak, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
  - Végig tudják hallgatni és megérteni mások beszédét.
  - A metakommunikációs eszközök személyiségük jellegzetes kifejezőivé válnak.
  - A szociális kommunikáció mellett megjelenik a kognitív kommunikáció.
- Képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől

3.8 TEHETSÉGES GYEREKEK

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.

Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

3.8.1 Feltétele

Több teret, időt, lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

3.8.2. Célja

A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti.

3.8.3. Feladata

Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren.

A lehetőségeinkhez képest fordítsunk kellő figyelmet, nyújtsunk több ismeretet. Mindezt úgy, hogy a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozunk. Rá kell nevelnünk a gyermekeket, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek.

Egy- egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy megtalálják a saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak.

Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére- képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva. Differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknek nyújtsunk megfelelő segítséget. A vegyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges” gyerekek vegyenek részt a nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is elsajátítják. Biztosítjuk a lehetőséget, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak.

A szülők figyelmét ráirányítjuk a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében kérjenek a szülők szakemberektől segítséget

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására
- Képesek az együttműködésre
- Erősödik önbizalmuk.
- Megalapozódik önmaguk megismerése, lehetőségeik és korlátaik megismerése.
- Kimagasló képességterületén többlettudással rendelkezik
- Kreativitása fejlett
- Tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni
- Kiemelkedő képessége, spontaneitása, humorérzéke megjelenik szerepjátékában
- Tevékenységeiben figyelmes, meglátja az összefüggést, vizsgál, megfigyel, keres, kérdez, átlát,
- Önállóan, elmélyülten tevékenykedik, szorgalmas, gondolkodó, tervez, érvel
- Társai által elismert
- Szabályszerűséget észrevesz, elméletet gyárt
- Segítőképz, önként bemutat, bátorít, tanácsot ad, megmagyaráz

3.9. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SÚLYOSAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYEREKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE

A hátrányos helyzetű gyerekeket a családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vette és számukra rendszeres gyermekvédelmi támogatást, folyósítanak.

Súlyosan hátrányos (veszélyeztetett) helyzetű gyerekek a nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerülnek olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésük gátolva, vagy akadályozva van.

3.9.1. Feltétele

Kölcsönös együttműködés, szemléletformálás, a gyermekek rendszeres óvodába járatása. Elhanyagolt gyerekek feltárása a szülői közösség bevonásával, a szakmai hálózat kapcsolattartásával.

3.9.2. Célja

A családi nevelés hiányosságainak kompenzálása, a szociális beilleszkedés segítése, biztonságérzet megalapozása, érzelmi kötődés az óvodához, ösztönző társas kapcsolatok pozitív kialakítása.

A gyerekek minél teljesebb mértékben ériék el az optimális elvárható fejlettségi szintet, hogy viselkedésük életkoruknak megfelelő legyen. A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése, a kisebbségi etnikum együttnevelése más gyerekekkel.

3.9.3. Feladata

A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek feltárása, nyilvántartása, segítése. Az óvodai nevelés váljon a családi nevelés kiegészítőjévé.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A rendszeres életritmus, napirend megalapozása, kiemelkedő képességek felismerése és gondozása. A ránk bízott gyerekek legyenek képesek a harmonikus mozgásra, gondolkodásra, tanulási műveletekre.

Fontos szem előtt tartani, hogy ami az óvodáskorban megszerezhető, megvalósítható az a későbbiekben nem, vagy nehezen pótolható. A hiányos alapoknak pedig negatív hatása van a későbbi sikeres iskolai beválásra.

Rendkívül fontos szerepe van a biztonságot nyújtó, otthont pótló szemléletnek. Ebben az atmoszférában fejlődnek ki az érzelmi kötődések, az önállósulási, szocializációs folyamatok, és ez az alapja a tevékenységeknek, a fejlődésnek.

Nevelőmunkánk azon a szemléleten alapszik, hogy minden gyermeket a maga fejlettségi szintjéről, a maga ütemének megfelelően a közösségi hatásokat, és kereteket felhasználva fejlesztünk, egyénileg és közösségen belül differenciáltan egyaránt.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- fejlődik
- alkalmazkodókészségük
- akaraterjük
- önállóságra való törekvésük,
- együtműködőképességük,
- érzelmi életük,
- képesek lesznek az önálló munkára

3.10. PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓ

Óvodánkban az óvodai nevelés a jóváhagyott pedagógiai program alapján történik és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, ugyanakkor az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Az Óvoda pedagógiai dokumentációja

Az óvodai nevelés országos alapprogramja /363/2012.(XII. 17.)Korm. rendelet/

A pedagógiai program

Az éves munkaterv

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. (20/2012(VIII. 31.)EMMI rendelet 91. § (1, 2, 3 bek. módosítással)

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, , a pedagógiai program nevét. (2)

Az óvodai csoportnapló tartalmazza (3):

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
  - fa) a nevelési feladatokat,
  - fb) a szervezési feladatokat,
  - fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
  - fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit
  - fe) az értékeléseket, (a nevelőmunka értékelését félévente.....)
- g) a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt
- h) a feljegyzést a csoport életéről

Fentiekén kívül még:

- a csoport működésére vonatkozó adatokat
- a gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét
- ciklusra vonatkozó tanulási tervet, melyben jelöljük a differenciált képességfejlesztést, a megvalósításhoz tervezett tevékenységeket, az eszközöket és a szervezeti keretet, a megvalósítás tapasztalatait

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének, a gyermekről szóló rövid, szülő által írt jellemzést
- a gyermek fejlődésének mutatóit – az óvoda által kidolgozott szempontsor alapján – a gyermekek érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődését, valamint a pedagógiai program gyermeki tevékenységben, képességfejlődésben megnyilvánuló sikerkritériumainak való megfelelést,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést negyedéves ciklusokban gondoljuk át. Gyakran kéthetes/hetes periódusokban tervezünk, mert ez esetben lehetőségünk van a gyerekek spontán felvetéseinek és tapasztalatainak begyűjtésére és nevelőmunkánkban való felhasználására.

A gyerekek ötleteinek lejegyzése a pedagógus számára sokszínű tevékenységek konstruálásához ad alapot

A fejlődési dokumentáció magában foglalja az anamnézislapot, családlátogatások időpontját, a gyermekkel kapcsolatos orvosi szakvéleményeket, valamint a Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság szakvéleményeit, az iskolai alkalmasság mérőlapjait, egyéni mérőlapokat. Az egyéni fejlettséget jelző mérőlapokat egy évben kétszer, félévkor és év végén készítjük el. Emellett feljegyzéseket vezetünk a gyerekek egyéni fejlődési üteméről. Ahol megsegítést igényel a kisgyermek, azt a mérőlapon feltüntetjük, fejlesztési területek meghatározásával jelezzük. A konkrét megfigyelések segítséget nyújtanak az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez és kivitelezéséhez. A szülő kérésére az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, és ismerteti vele azt. Javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK, PEDAGÓGUSKÉPÜNK

Óvodánkban összesen 9 fő dolgozik:

- óvodapedagógus:	4 fő
- dajka:	2 fő
- gazdasági vezető	1 fő
- gazdasági ügyintéző:	1 fő
- kiegészítő:	1 fő

Óvodánk két gyermekcsoportjában négy pedagógus státusz van. Valamennyi óvodapedagógus megfelel a képesítési előírásoknak, főiskolai végzettséggel, oklevéllel rendelkeznek. A pedagógusok heti váltásban dolgoznak, munkájukat közvetlenül segítik a dajkák. A két dajka szakképzett tevékenységükben nagyon gyakorlatiasak és szorgalmasak. Az inkluzív nevelés kialakítása érdekében törekszünk az összehangolt együttműködő munkára, a gyermeki személyiséget övező bizalom megvalósítására. Az óvoda minden dolgozója ügyel a modell értékű kommunikációra, az elfogadó, segítő, támogató attitűd kifejezésére.

Szakmai továbbképzéseket több irányba tervezünk: pedagógiai módszertani ismeretek bővítésére, illetve óvodapedagógia területén

Pedagógusképünk

Nevelőtestületünk munkája közös értékeken, célokon, összehangolt módszereken alapszik. Tagjai jól felkészült, megújulásra törekvő óvodapedagógusok. A folyamatos önképzést és szakmai továbbképzéseket elengedhetetlennek tartjuk sikeres pedagógiai munkánk érdekében. Testületünkben lehetőséget kínálunk az önállóságra, kreatív kezdeményezésekre. Pedagógusképünk olyan, akire segítőkész gyermekszeretet, szülők tisztelete, alkotóképesség, új ötletek iránt való nyitottság jellemző.

A Noé Bárkája Óvoda munkatársai a családokkal együttműködve, nevelőpartneri viszonyban „gondozza a csemetéket”, melyben a kapcsolat elemei a következők:

- CS: családias, harmonikus légkör
- E: együttműködő nevelés a családokkal

- M: munkatársak összehangolt munkája
- E: egészséges személyiség kibontakoztatása
- T: tevékenységközpontú fejlesztés, tehetséggondozás
- E: egyéni különbségek figyelembevétele, differenciálás

4.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

Az intézményünknek otthont adó patinás **épület** már évtizedek óta működik óvodaként. Két csoportszoba, tornaszoba, öltözők, mosdók állnak a gyerekek rendelkezésére. Az óvoda udvara az EU jogszabályoknak megfelelő játékokkal van ellátva.

4.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.3.1 A nevelés időkeretei

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a nebulók egészséges fejlődéséhez szükséges aktív cselekvés és pihenés váltakozását; állandóságot, biztonságot, támpontot jelent az óvodáskorúak számára.

4.3.2 Napirendünk

Napirendünkben a legtöbb időt játéokra, fő tevékenységükre fordítunk. A szabad levegőn való tartózkodás, a kisgyerekek gondozásával kapcsolatos teendők rugalmasan illeszkednek be a nap folyamatába. Délelőtt és délután kerül sor az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokra. A nevelő kompetenciája eldönteni, hogy ez kötött vagy kötetlen formában valósul meg. Napirendünk, heti rendünk során párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket tervezünk, melyek igazodnak a gyermek egyéni szükségleteihez, helyi szokásokhoz, igényekhez.

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként a következők:

- 3-4 évesek: 10-15 perc
- 4-5 évesek: 20-25 perc
- 5-6-7 évesek: 30-35 perc

A pihenés és az étkezés közel azonos időintervallumban történik.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával a **nyári élet** megtervezésénél lehetővé tesszük, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék; kötetlen formában változatos tevékenységeket biztosítunk.

Gondosan kidolgozott napirendünkre maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült cselekvésre, elegendő időt szánva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessenek.

A Noé Bárkája Óvoda napirendje:

Időtartam	Tevékenység
7.00-7.30	Összevont csoportban a gyerekek fogadása, szabad játék
7.30-10.45	Gyerekek fogadása, szabad játék, mozgás, reggeli, játékba integrált egyéni, csoportos, vagy mikrocsoportos tevékenységek, kötött és kötetlen foglalkozások, bibliai foglalkozás

- 10.45-11.45 Udvari, szabadtéri játék, csoportos tapasztalatszerzések,séta
 11.45-13.00 Testápolási teendők, munkajellegű tevékenységek: terítés, ebéd
 13.00-15.00 Csendes pihenő: mesével, altatóval
 15.00-16.30 Testápolási tevékenységek, uzsonna
 Szabadtéri játék, fakultatív programok, részképesség fejlesztő foglalkozás
 16.30-17.00 Összevont csoportban szabad játék

4.3.3 Heti rend

Heti rendünk nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

Kivételt képez a testnevelés foglalkozás, amelyet előre meghatározott napokon tartunk, mivel intézményünk rendelkezik tornateremmel. A rugalmas, spontán helyzethez alkalmazkodó heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója. A kicsiknél kötetlenebb, rugalmas és alkalmazkodó rendet állítunk össze. A nagycsoport intenzívebb fejlesztési feladatai a heti- és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok látják el.

Heti rendünk általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc	
Hétfő:	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése	Verselés,mesélés
Kedd:	Mozgás	Rajzolás,festés,mintázás,kézimunka	Verselés,mesélés
Szerda:	Mozgás	Ének zene,énekes játék,gyermektánc	Verselés, mesélés
Csütörtök:	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése	Verselés,mesélés
Péntek:	Mozgás	Ének zene,énekes játék,gyermektánc	Verselés,mesélés

4.3.4 A nevelés szervezeti keretei

Úgy látjuk, hogy a gyakorlatban heterogén összetételű csoportban valósíthatóak meg leghatékonyabban feladatrendszerünk elemei. Ezért a fejlesztés keretétől, részben osztott csoportokat szervezünk, két korosztályban:

- kis-középső,
- nagy-középső.

Az óvodába jelentkező gyermekek csoportba sorolásának szempontjai: életkor szerint

4.3.5 Az óvodába lépés feltételei

Az óvodai felvételekről az óvodavezető dönt. A jelentkezés formája: előzetes személyes beszélgetés a szülőkkel, az óvoda bemutatása, majd a döntést követően előjegyzésbe vesszük és regisztráljuk a gyermek adatait.

A beszoktatás elvei és folyamata

Az óvodában töltött első napok emlékei meghatározóak a kisgyermek számára. Ezért rendkívül fontos, hogy körültekintéssel és tapintattal szervezzük meg az újonnan érkező gyerekek befogadását a csoportba. Már az első szülői értekezlet alkalmával beszélünk a folyamatos és fokozatos beszoktatás előnyeiről, illetve egyeztetjük a családlátogatások tervezett időpontját. Figyelmesen meghallgatjuk a szülőket a gyermek egyéni szokásait, érdeklődését illetően. Már a kezdetektől fontos, hogy kialakuljon a bizalom: a szülő nyugodt szívvel tudja nálunk hagyni gyermekét.

A **lépcsőzetes befogadás** egyaránt előnyös az óvodás, az anya és a pedagógus számára, mert megnyugtató, hogy a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő időt hagy a beilleszkedéshez. A fokozatos beszoktatás érdekében hetente négy-öt családot osztunk be. Nyitott intézményként lehetőségünk van arra, hogy az anya először csak néhány órát töltsön gyermekével az óvodában, majd folyamatosan növeljük az időtartamot.

A gyermeket fogadó felnőttek (pedagógusok, dajkák) sok türelemmel foglalkoznak az apróságokkal. A hatékony munka érdekében az óvodapedagógus kollégák mindketten jelen vannak a beszoktatás ideje alatt. Nem siettetjük, hogy a gyermek bekapcsolódjon az egyes tevékenységekbe. Pici meglepetésekkel, ajándékokkal kedveskedünk, hogy a kölcsönös elfogadás kialakuljon.

4.3.6 HAGYOMÁNYRENDSZERÜNK ÜNNEPEK, ÜNNEPÉLYEK

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére. A közös programok nemcsak az ünnepélyeket tartalmazzák, hanem a szülőkkal együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket is. Lényeges, hogy e jeles napok kiemelkedjenek az óvoda mindennapjaiból külsőségeikben és belső tartalmukban egyaránt.

Szorgalmi időszakban a következő ünnepek, hagyományok kerülnek megrendezésre:

1. Egészség hét: hangsúlyozzuk az egészséges életmód, az egészséges életvitel alakítását, környezettudatos magatartás formálását, családi délután keretében a szülőket is bevonjuk ezek népszerűsítésébe
2. Tavaszi kirándulás: a csoportok kirándulást szerveznek a szülőkkel együtt közeli tanyára, állatkertbe... stb.
3. Mikulás-ünnepély: felnőttek mesejátékot adnak elő a kicsiknek, a Mikulás az ajándék mellett egy-egy dicsérő, személyre szóló gondolatot mond a gyerekeknek, akik verssel, énekkel köszöntik
4. Karácsonyi ünnepség: énekkel, versekkel, biblia témájú dramatizálással ünnepeljük; a csoportok ilyenkor találnak ajándékot a feldíszített fa alatt
5. Jelmezbál: a nap folyamán mindenki maskarázhat, tréfás játékokkal, tánccal, zenével töltjük a napot
6. Húsvét: megemlékezünk a néphagyományról, de az ünnepi megemlékezés bibliai tartalmú

7. Föld napja: környezetalakítás, az óvoda udvarának szépítése, városi programon való részvétel, kirándulás, földünkkel kapcsolatos ismeretek
8. Anyák napja: a gyerekek az óvodában verssel, dallal, ajándékkal készülnek
9. Évzáró: óvodásaink ízelítőt adnak a tanévben tanultakból, elbúcsúztatjuk a ballagókat, akik táncos előadással zárják az ünnepséget
10. Családi nap: közös udvari program légvárral, kézműveskedéssel, arcfestéssel, versenyjátékokkal
11. Hazafias ünnepünk: március15: ünneplése csoportonként más módon zajlik(megemlékezés a csoportban, séta a Kossuth szoborhoz, zászló kitűzése énekkel, verssel
12. Születésnap:gyertyagyújtás, éneklés, verselés után megajándékozunk az ünnepeltet, aki megvendégeli a gyerekeket

Ünnepeink tartalma:

- ünnepi köszöntők, versek, mondókák
- mesedramatizálások
- hangszeres-énekes-táncos előadások

A felnövekvő nemzedék fontos feladata a zsidó-keresztény kinyilatkoztatásnak megfelelő bibliai hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása, melyek később a csoportra, óvodára jellemző tradícióvá válhatnak.

4.4 AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk megyei jogú városban működik, amely sokszínű a környezet feltételeit, lehetőségeit illetően. Mivel az óvoda szolgáltató intézmény, ezért helyi nevelési programunk kialakításában fontos szempont a Noé Bárkája Óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak ismerete. Különösen igaz ez a szülők és a fenntartó esetében, hiszen szolgáltatásunkat ők veszik igénybe. Elsősorban tehát az ő szükségleteikkel, érdekeikkel, elképzeléseikkel összhangban építjük pedagógiai rendszerünket. Ugyanakkor harmonikus, támogató kapcsolatra törekszünk az intézmény tágabb környezetében élőkkel, városunk önkormányzatával és a pedagógiai szféra azon tagjaival, akik a nevelésben partnereink.

4.4.1 A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI

Az együttműködés formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

- Az óvodáról készített írásos tájékoztató, PR anyag.
- Szülők részvétele az óvodai programokban.
- Beiratkozás előtti nyílt napok.
- Speciális témájú szülői értekezletek.
- Szakirodalom-ajánlás.
- Gyermekneveléssel kapcsolatos szakmai tanácsadás.

A kapcsolattartás formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

- A szülők közösségének kezdeményezésére igény és lehetőség szerint:
  - Karácsonyi ajándékműsor.
  - Gyermeknap majális,
- Szülői értekezlet.
- Családlátogatás a szülők kérése alapján
- Fogadóóra.
- Napi rövid tájékoztató jellegű információcsere.
- Óvodaszék.
- Szülők részvétele a rendezvények szervezésében.
- Kívánságláda.
- Faliújság.
- Az óvodáért végzett közös munka a szülőkkel.
- Udvarrendezés alkalom szerint a szülők bevonásával.
- Munkadélután alkalomszerűen illetve aktualitáshoz kötötten.

Sok múlik azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete, és azon belül elsősorban a család. A gyermek megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben tartunk.

Óvodánk „nyitott intézmény”, betekintést enged a szülők számára az itt folyó munkába. Partnerközpontú pedagógiánkhoz szükséges egymás korrekt informálása, véleményeinek meghallgatása, megoldások keresése a családok és az intézmény részéről egyaránt. Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is értesüljön a családban történt fontosabb eseményekről, **napi kapcsolattartásra van szükség.** A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként készek vagyunk a programmal összeegyeztethető értékek beépítésére az óvoda normarendszerébe. Szülőkkel való együttműködésünk során alakítjuk szemléletüket, mely szerint az óvodában a játék elsődlegességét kiemeljük, mint a nevelés leghatékonyabb eszközét. Az iskolára való előkészítés nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három-négyéves nevelés folyamat eredménye. Szakembereket (pszichológus, fejlesztőpedagógus és tanító), előadókat hívunk, akik segítik a szülőket a gyermekeikkel kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában.

Beszoktatásnál különbséget teszünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. A beszoktatás a későbbi közösségi élet meghatározója, ezért a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalására törekszünk.

Nyílt napon lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre, ahol a szülők gyermekük új jellemvonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak közösségekben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.

A **fogadóórák** megtartását személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után bonyolítjuk le. Olyan információk cseréjére alkalmas, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a szülők véleményét, meghallgatják javaslataikat.

4.4.2 Kapcsolattartás nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel

A **bölcsőde**, az óvodába lépést megelőző intézményi nevelés színtere. Hasznos információkat ad a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. A két intézmény kapcsolatfelvétele segít az átmenetben.

Az óvodai élet alatt a **Pedagógiai Szakszolgálatok** (Nevelési Tanácsadó, Speciális képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottságok, pszichológus, logopédus), az

Egészségügyi Szakszolgálatok: A védőnő negyedévente végez tisztasági szűrést óvodánkban. A közelünkben működő fogorvos a nagycsoportosok szűrését évente egyszer végzi.

A **gyermekvédelem intézményei** a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel elősegítik. Szükség esetén igénybe vesszük szolgáltatásaikat ill. megsegítésüket.

A **közművelődési intézmények** (bábszínház, mozi, művelődési ház, múzeumok) rendezvényeire ellátogatunk: csoportosan a pedagógus vezetésével, vagy a gyermekek egyénileg, szüleikkel – az életkori sajátosságaikat, érdeklődésüket figyelembe véve.

Az általános **iskolákkal** való kontaktus kialakításában óvodánk nyitott: tanítónőket hívunk meg intézményünkbe, ill. követjük az iskolabörzék kínálatát, ezen kívül iskolalátogatást szervezünk a nagycsoportos gyerekek részére az átmenet megkönnyítése érdekében. Minden évben mérjük a tanítók elégedettségét óvodánkból érkező gyermekeink fejlettségéről, melyet figyelembe veszünk további munkánk tervezésénél.

4.4.3 Óvodánk egyéb kapcsolatai

Ezen kívül kapcsolatot kezdeményezünk Kecskemét város **önkormányzatával**, **alapítványokkal**, **egyesületekkel**, szponzorokkal – anyagi és erkölcsi támogatásukat remélve.

Kapcsolat a fenntartóval

A közoktatási törvényben szabályozott egyházi fenntartói rányitás alapján a helyi nevelési programot a fenntartó hagyja jóvá. Igényeljük a folyamatos kontaktust, odafigyelünk elvárásaira.

A pedagógiai munka ellenőrzésében (felkérésre) a Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Központok végzik. Segítségüket a helyi program megvalósításához, valamint szakmai továbbképzéseinkhez folyamatosan igénybe vesszük.

Hitoktatás

Speciális szolgáltatásunk a hitoktatás, amely fakultatív formában történik. Ezt a tevékenységet intézményünkben lelkész, vagy teológus szakember tartja. A Könyvek Könyvét játékosan, az életkori sajátosságoknak megfelelően ismertetjük meg csemetéinkkel: bibliai vonatkozású történeteket és erkölcsi tanításokat építünk be, beszélgetésekkel és magyarázatokkal kísérve.

A hitoktatásban célunk nem intellektuális tudás átadása. Az életszerűség elvét követve rugalmasan alkalmazkodunk a napi kihívásokhoz, nem merev „tanmenet” szerint haladunk. Az eddig elmondottakból következik, hogy a bibliaismereti foglalkozások **témája** igen változatos lehet:

- játékszituáció ihlette
- aktuális nevelési helyzet által inspirált
- komplex foglalkozás témájával harmonizáló
- gyerekeket foglalkoztató kérdések illusztrálására szolgáló

A pedagógus feladata a hitoktatás szervezésében:

- A kisgyermek emocionális: utánozza a felnőtteket, mintakövető. Tehát ezzel a korosztállyal az érzelmi kötődések talaján szeretesse meg a Bibliát.
- Módszereinek megválasztásában „az élet átadása” – természetes és játékos helyzeteken keresztül -, és nem az információátadás dominál.
- Használjon ki minden lehetőséget a keresztény szellemiségű erkölcsi normák motiválására: illusztráció, dramatizálás, példázat, képes beszéd, magyarázat.
- Segítse a gyerekeket abban, hogy a környezetükben megtapasztaltakat, napi élményeiket a bibliai történetek által „helyre tudják tenni”, fel tudják dolgozni.
- Értékrendje, erkölce, szakmai tudása tükrözze kompetenciáját.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A Biblia kincs a számukra, rendelkeznek alapfokú igei ismeretekkel.
- Ítéloképességük kialakulóban van: képesek különbséget tenni jó és rossz között.
- Cselekedeteikben törekszenek mindig a jót választani.
- Bibliai morált képviselnek a mindennapokban: tisztelettudóak, kedvesek, jó humorúak, udvariasak, méltánylók.
- Tudnak hosszabb ideig csendben ülve figyelni, amely alapvető a gyülekezeti életre való felkészülésükben.
- A másként gondolkodók irányában toleránsan viszonyulnak.

4.5. A FEJLESZTÉS SZERVEZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A nevelés szervezését előkészíti a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. A lemaradásokat feljegyezzük és egyénhez kötődő feladattervezést hajtunk végre. A személyre szabott fejlődési dokumentum vizsgálódási területei:

- játék
- motoros képességek
- kognitív képességek
- kommunikációs képességek

- szociális képességek, magatartás

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti- és napirend összeállítása
- Kétheti/heti ütemterv folyamatos vezetése a csoportnaplóba
- 3 havonta nevelési-tanulási terv készítése
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos értékelése

Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése:

Az óvodai gyermekcsoportok nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez igazodik, s a feladatok egymásra épülnek. Az ellenőrzést félévkor és végén végez a vezető.

A vezető a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést, a program célkitűzéseire képest. A pedagógusok írásbeli értékelést készítenek a gyermekek egyéni fejlődéséről (személyiséglapok).

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése:

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda vezetője a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata. Az ellenőrzés a tanév folyamán ütemezetten történik, ezt az éves pedagógiai működési terv tartalmazza. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése.

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése, melynek területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- a helyi nevelési program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése

Az óvodavezető feladata a program eredményességének, végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése. Ehhez a munkához szükség szerint javasolt a szaktanácsadók, szakszolgálatok, szakemberek segítségének tudatos igénybe vétele (pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, egyéb speciális szakemberek).

A pedagógiai program hatékonyságának vizsgálata:

A program bevezetése után az elvárásoknak való megfelelést vizsgáljuk a szülők körében és a fenntartónál. Az elemzés értékelésében szakértő, szaktanácsadó részvételét is tervezzük.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1 JÁTÉK ÉS A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A **játék** a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, kitűnő talaja a fejlesztésnek. Átala észrevétlenül tanul a gyermek; kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Játékban megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, újraélheti kellemes élményeit.

A játéktevékenység **szellemi alkotás**, mert a gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit, és bármilyen eszközzel, vagy tárggyal helyettesíti azokat.

Komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógus tudatosan felhasznál a nevelés folyamatában céljai eléréséhez. A nevelési folyamat intenzitása a játéktevékenységben attól függ, hogy milyen szélességben és mélységben vagyunk képesek a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. Felosztható **spontán és irányított** tevékenységre, melyben a helyes arányok megtalálása a célunk. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében, és indirekt módon befolyásolni szükség esetén. A pedagógus jelenléte elfogadó, biztosságot és bizalmat adó potenciális partner, aki segíti, inspirálja a játék kibontakozását, indirekt módszerekkel megvalósítja az egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatokat (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, önbizalom formálása...) Minta értékű kommunikációjával, pozitív visszajelzéseivel formálja, segíti a játékot, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeivel. Célunk a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása, indirekt módszerekkel az együttműködés kiszélesítésével a gyermek optimális személyiségfejlődésének elősegítése.

A játék kicsiben **maga az élet**: amit a kisgyermek fölfog, és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. A játék folyamatában olyan tulajdonságok fejlődnek ki a gyermekben, melyek később nagymértékben elősegítik a társadalomba való beilleszkedését: kezdeményezőkézség, mások mozgósítása, alá-fölrendeltségi viszonyok. Ezért az életre nevelés is játékból indul ki, és a játék segítségével teljesedik ki. A szerepelosztások egy-egy játékszituációban a szerepjátékot a társadalmi gyakorlatban tapasztalható helyzetek előzményévé avatják.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása (anyagok, szerszámok a közösen elkészíthető eszközökhöz)
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.

- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel.
- Megerősíteni a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotó kedvet.

Az SNI-s gyermek esetében:

Legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására. Teret enged a személyiség egészének komplex fejlesztésére, biztosítja a gyermek beilleszkedését a befogadó csoport tagjai közé.

Differenciált fejlesztés: tapasztalatszerzetési lehetőségek biztosításával pszichikus funkciók fejlesztése.

Nevelésünk eredménye

Átéli a játéktevékenységek által biztosított öröm és sikerézés élményét, amely újabb megismerő tevékenységre, gyakorlásra ösztönzi, ezáltal biztosítva a fejlődés érzelmi hátterét.

A játék során meglévő képességei fejlődnek, alapot adva az újabb, magasabb szinten létrejövő pszichikus szerveződéseknek.

Gyarapodnak a külvilágról szerzett direkt ismeretei.

Fejlődik közösségi magatartása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék területén

Biztonságot adó, boldog atmoszféra teremtésével a játék közösen elfogadott normáival, indirekt képviselővel a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. Érdeklődés, figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, játszótársként nyelvi kifejezésminták adása.

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédok támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.

Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A játék és a **tanulás** teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A játékon belül felfedezéseket tesz, észrevétlenül tanul a kisgyermek. A motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak.

Szerintünk **kevesebbet**, de azt **jobban**, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből indulunk ki, és a komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatjuk el a gyermekhez azt, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent. Célunk, hogy **örömmel** és **önként** vegyen részt a tanulási folyamatban, ne csupán külső motiváció (jutalom) készítse erre.

A követelményeket – ahogyan azt már az előző fejezet tehetség gondozásról ill. differenciálásról szóló részében érintettük – az **egyéni teljesítőképességhez** mérjük. Adekvát színvonalú, képességeinek megfelelő feladatok elé állítunk minden óvodást. A sikerélmények erősítik önbizalmát, és bátorítják újabb, nehezebb problémák megoldására.

A program rugalmas jellege biztosítja az óvodapedagógus számára a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás szervezése teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés; kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták formájában a napi élet bármely mozzanatában megoldhatók.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulóval kapcsolatban:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.
- A gyermeki személyiség fejlesztését az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával valósítsa meg.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- A képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan intuitív szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben az óvoda a saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a tanulást.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normákat betartani.
- Játékokban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Ismert meséket dramatizálnak.
- Saját ötleteik alapján készítenek játékeszközöket.
- Kialakul az együttjátás igénye.
- Egymás játékát kiegészítik, segítik.
- Képesek a problémahelyzetek megoldására.

5.2 TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A gyermekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. A **kommunikációs és kooperációs képességek** tartalmát, színvonalát, hatékonyságát az alapul szolgáló tevékenységek társadalmisága határozza meg (közhasznúság, kulturális színvonal, relációgazdagság).

A társas és közösségi tevékenységek **állandó gyakorlással** fejleszthetők, és fontosak az életre nevelés szempontjából. Átalluk olyan rendszert formálunk, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. Tudatosan törekszünk a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására.

Meghatározó, amikor a kisgyermek az óvodával, óvodai csoporttal ismerkedik. Feladatunk, hogy elegendő időt adjunk a beilleszkedésre, biztosítsuk a fokozatos átmenetet, és tegyük lehetővé a szülővel együtt történő **beszoktatást**. Az elfogadottság érzete tovább növelhető az óvoda nyitottsága, hagyományai, programok, ünnepek segítségével.

A jó közösséget mindig **egyéniségek** alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. A társadalmi gyakorlatban szükséges alkalmazkodnunk másokhoz, ahogyan mások is alkalmazkodnak hozzánk. Cél, hogy gazdagítva a közösséget, adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségükből kihozni.

A csoportban elfogadott **normák** befolyásolják a gyermek cselekedeteit. A nyitott légkör – szeretetteljes irányítással társulva, tág teret nyit az óvadás tenni akarásának, döntési képességének fejlődése irányában.

A tevékenykedtetés sokszínű, változatos; szokásaink lehetővé teszik, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat. A csemeték egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre építünk. Figyelembe vesszük jogos kívánságaikat, ugyanakkor a gyermektől is elvárjuk a szokások, szabályok betartását.

A közösség lehetőséget teremt önálló kapcsolatok kialakítására, különböző nézőpontok megismerésére, konfliktusok kezelésére és megoldására. Ezek a folyamatok vezetnek majd el a tolerancia kialakulásához.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amelyben lehetőség kínálkozik a társak közötti, valamint gyermekek és felnőttek közötti gyakori kontaktusfelvételre.
- A csoporton belüli együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.
- Arra nevelni a csemetéket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányában.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Az eddig kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak.

- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Igazat mondanak.
- Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit.
- Képesek kívánságaikat, törekvéseiket módosítani, esetleg elhalasztani, amikor erre szükség van.
- Adott tevékenység (játék, tanulás, munka) által megkívánt magatartási formát önként vállalják.
- Felelősséget vállalnak a feladatért, amelyet akkor is elvégeznek, ha nehézségekbe ütköznek, vagy érdeklődésüket már nem köti le.

AZ SNI-s gyermek esetében

Elfogadottság érzete pozitív legyen. Próbálja a csoport normáit elfogadni, Szívesen vegyen részt a tevékenységekben.

Nevelésünk eredménye:

Az elegendő idő a beilleszkedésre biztosítja a fokozatos átmenete, különösen akkor, ha a szülővel együtt történik a beszoktatás.

5.3 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

Az **életre való felkészítés** nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. Az óvodáskori aktivitást, önkéntességet, nyitottságot, megismerési vágyat tudatosan használjuk fel nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A munka az óvadás gyermek számára **játékos jellegű**, gyakran nem is választható szét a játék- és munkatevékenység. Olyan speciális terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, a folytonos visszajelzés motiváló, ösztönző, megerősítő tényező. Pozitív élmények átélésének forrása, az óvodások szívvel-lélekkel szokták végezni. A munka jellegű tevékenység, a cselekvő tanulással szoros kapcsolatban van.

Szervezésében alapvető követelmény az **önállóság**, az **öntevékenység** lehetőségeinek megteremtése. A különböző **munkafajták** –önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében végzett munkák vagy a kerti munka – a tevékenykedtetés változatos eszközei. Minden olyan munkát elvégezhetnek, melyhez kedvük van, és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani.

A munkafajták közül kiemelkedik az **önkiszolgálás**. Arra törekszünk, hogy csemetéink az önmagukkal kapcsolatos teendőket (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása) a lehető leghamarabb próbálják önállóan elvégezni.

A munka a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a **személyiség fejlesztését**. Rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, amely beépül az óvodai mindennapokba. Válgon magától értetődővé és természetessé, hogy mindenki egyéni teherbíró képességének megfelelő munkát végez, és a csoport érdekében dolgozik, amikor szükséges.

A munka **értékteremtés**. Felfogásunkban a munka igen becses: nemcsak materiális, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai erény. Törekszünk megismertetni a gyerekeket a munka társadalmi érdemével.

Fontosnak tartjuk még az óvodában az élősarok kialakítását, és a kerti munka megvalósítását. Nevelési szerepén túl kiváló módja a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztaltatására.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget, hogy önkéntesen és önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- Biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermeknek bármilyen őt érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha tevékenységi vágya és képességei nincsenek összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a csemetéknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- Adjon a gyermekeknek hozzá illő konkrét fejlesztő értékelést.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Munkavégzésükben ügyesek, igényesek: maguk öltözködnek, a mosdóban önállóan mosnak kezet, használják a WC-t, ügyelnek a helyiség tisztaságára.
- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízást.
- Örömmel segítenek.
- Esetenkénti megbízásokat teljesítenek.

SNI-s gyermek esetében:

Lehetőséget adunk a gyermeknek bármilyen őt érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha tevékenységi vágya és képességei nincsenek összhangban.

Nevelésünk eredménye:

Szívesen vesz részt az egyes munkafolyamatokban, vállal feladatokat és befejezi azt.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, kérdés, buzdítás, dicséret) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

5.4 Szabadidős tevékenység

Intézményünkben ez a tevékenységi szféra azt a célt szolgálja, hogy a csemeték megtanulják, hogyan gazdálkodjanak a rendelkezésükre álló szabadidővel.

Alapvető társadalmi és individuális tevékenységi formákat ötvöző nevelési rendszerünkben a csoport tagjai elsajátítják a társadalmi és egyéni lét gyakorlásához szükséges képességeket (önállóság, kezdeményezőkézség, döntési képesség).

A kisgyermek eleinte nagyon nehezen tud választani a felkínált sokfajta tevékenység közül, ám a kezdetben szorosan irányított gyermek egyszer csak önállóan cselekvő egyéniséggé válik az óvodai élet folyamán.

Az óvodában erre elsősorban délután jut idő: a gyermekek a pedagógus által felkínált lehetőségek közül szabadon választanak (társasjáték, mese-vers, bábozás, festés, rajzolás, zene-tánc).

Az egyéni képességek megmutatásának, kibontakoztatásának hatékony eszköze, változatosságot ad az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga, vagy a csoport tagjai által alkotott eszközökkel segítse elő képzeletük fejlődését.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Szabad, önmaga által választott tevékenységet folytat.
- A választott tevékenységben kitartó, alkalmazkodik társaihoz a játékszabályokat illetően.
- Tartalmasan használja fel a rendelkezésre álló időt.

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése, és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek.

5.5 A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A komplex foglalkozások lényege:

- Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- A foglalkozásokat problémaérzékenység, egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- A komplex foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

5.5.1 Természet – Társadalom – Ember

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. Az észlelés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni figyelmét annak értékeire és szépségeire. Megismertetni a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok szokásait, a közösséghez való tartozás élményeit, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, hogy megtanulják ezeket szeretni és védelmezni. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében, vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, **komplex tapasztalatszerzési lehetőséget** kínálnak. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes információkhoz jut a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Már az óvodában fel lehet és kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk. Meg lehet éreztetni az óvodásokkal, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez szükséges. Természetesen idetartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik **ítélőképessége**, lehetőséget kap önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

A komplex foglalkozás keretén belül még a gazdasági kérdések is felszínre kerülnek, melynek egyszerű és kézzelfogható példája a bevásárlás. A természet-társadalom-ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrajátsszák életüket. A születéstől felnőttkorig címmel megfogalmazott projekt magába foglalja a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújt a szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

A szokások elsajátítása, a beilleszkedéshez szükséges magatartásforma kialakítása valósul meg játékosan, ami elősegíti számára a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- Olyan feltételrendszer megteremtése, amely sokszínű és gazdag tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a természetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből bőségesen szerezzenek élményeket.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való a folyamatos tevékenykedtetéshez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezi meg.
- Biztosítja a feltételeit, hogy az óvodában élősarok; konyha- és virágoskert működjen.
- A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, vélemények cseréjével segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Ismerik lakásuk címét, szülei nevét, foglalkozásukat.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, gyakorlottak a közlekedési szabályok megtartásában.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket.
- Ismernek bizonyos növényeket az évszakokhoz kapcsolódóan.
- Meg tudják különböztetni a gyümölcs- és zöldségféléket, ismerik neveiket.
- Ismerik a házi- és vadon élő állatokat, külső tulajdonságaikat, csoportosítják azokat élőhelyük szerint.
- Ismerik a testrészeket és a tisztálkodási szokásokat.
- Felismerik a napszakokat.

SNI-s gyermek esetében:

Saját személyéből kiindulva, meglévő tapasztalatait, pszichikus sajátosságait figyelembe véve a mindennapi életben, a gyakorlatban felhasználható tapasztalatok szereztetése.

Nevelésünk eredménye

Képességeinek megfelelően ismeri a saját személyével kapcsolatos környezetét, abban megfelelően tájékozódik, saját szinten alkalmazza a megszerzett tapasztalatait.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex – integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása. A fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása

5.5.2A külső világ tevékeny megismerése, Matematika

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelése mellett a matematikai nevelés önállóságát hangsúlyozza. Természetesen matematikai nevelésünk szintén integrált formában, a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épül.

Óvodánkban a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a **matematikai tanulás** változatos formában valósul meg:

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzésre,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- a pedagógus által kezdeményezett foglalkozások.

Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket – a gyermek egyenletes fejlődését biztosító

módszerekkel kövesse – a tudatosabb óvodai nevelés. Az óvodáskori fejlődésbeli egyenetlenség miatt, nevelésünk a matematika terén két életkori szintet jelöl meg:

Első szint: bevezetés a matematikába; általában ötéves korig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, az 5., 6., 7. életévben.

Feladata: az iskolai életre felkészüléshez szükséges tapasztalatok megszerztetése; részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptív, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújtanak lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, magatartásának tartalmait.

A **matematikai nevelés tartalmának** szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái gyakorlati helyzetekben megfigyelhetők. Játék- és szabadidőben folyamatosan létrejönnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósul.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematika-foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba ágyazottan szükséges megvalósítani.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre.
- Értik és jól használják a mennyiségekkel kapcsolatos, pl. hosszabb-rövidebb, több-kevesebb.
- Tárgyakat meg tudnak számolni 10-ig.
- Képesek különböző geometriai alakzatokat szétválogatni, tulajdonságaikat megnevezni.
- Tudnak térben tájékozódni, értik és követik az irányokat.

SNI-s gyermek esetében:

Megfelelő módszerek alkalmazásával matematikai jellegű tapasztalatok szereztetése a közvetlen környezet segítségével.

Nevelésünk eredménye

Fejlettségi szintjének megfelelően érdeklődik a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségei során.

Gyakran előforduló mennyiségi viszonyokat felismer.
Saját testhez viszonyítva képes mozogni a térben.

5.5.3 Művészeti tevékenységek

Az **esztétikum** már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a környezet szépségeivel. Óvodai művészeti nevelésünk fontos szempontja, hogy esztétikus, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a csemetéket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekre.

A **művészet** nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Az óvodáskorú fogékony mindenre, minden érdekli, mindent utánoz, ezért fontos, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő óvodapedagógus foglalkozzon a kisgyermekkel. Művészeti nevelésünk mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását célozza meg. Így sohasem sémákat, felnőtt által kigondolt elképzeléseket akarunk megvalósítani az óvodással. Arra törekszünk, hogy ő találja ki, és valósítsa meg elképzeléseit, amelyhez csupán akkor nyújtunk segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A művészeti tevékenységek legfontosabb feladata **kreativitás**, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása. A kreatív ember sajátja, hogy vannak eredeti ötletei, képes önálló egyéniségének kifejezésére. Óvodáskorban határtalan lehetőségei vannak a konstruktív képességek kibontakoztatásának, az újat alkotásnak, a változások elindításának, önkifejezésnek. Az oldott légkör, a nagy szabadság és mozgástér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása elősegíti a kreatív karakter, művészi tehetség kibontakozását. A változatos tevékenységformákban érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket kifejezésre tudják juttatni.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett jellegű; ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, ahogy a környezet esztétikája. A komplexitás itt azt jelenti, hogy a valóságnak kell visszatükröződnie a foglalkozásokon; az életben gyakorta előforduló jelenségeket megörökítjük valamilyen formában.

5.5.4 Verselés, mesélés

A kommunikációs képességfejlesztés legfontosabb eszközének tartjuk a kisgyermek irodalmi nevelését. Mesélni nap mint nap szükséges az óvodában, kezdeményezett vagy elalvás előtti mese formájában. A mesék, versek az anyanyelvi és irodalmi nevelés eszközei, sajátos szóhasználatuk, stílusuk miatt. Ezért mi minden nap mesélünk vagy verselünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután.

A **mese- és verskezdeményezések anyaga** változatos: gerincét választékos szókincsű magyar mesék adják. A népmesekincs, állatmesék megismertetése mellett külön

figyelmet érdemelnek a magyar szerzők. Nemzetünk remekíróinak és költőinek olyan nívós alkotásaiból szemezgetünk, melyek pezsdítőleg hatnak finom humoruk, vagy igényes szóhasználatuk miatt. (Fésűs Éva, Gárdonyi Géza, Lázár Ervin, Osváth Erzsébet, Janikovszky Éva, Rangáné Lovas Ágnes, Gazdag Erzsi, Móra Ferenc, Zelk Zoltán.) A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett a csoportösszetétel figyelembe vételével népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmet feldolgozó mondavilág meséinek megválasztása mellett a multi és interkulturális nevelés megvalósítására is törekszünk. Lehetőséget teremtünk önálló szöveg és mesemondásához, elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását szeretik az óvodások, ezért erre lehetőséget adunk.

Az óvodások kedvenc tevékenysége a bábozás és dramatizálás; mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával segítjük elő. Inspiráljuk a gyermekeket saját vers és mese alkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolásával történő kifejezésére.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyerekek igénylik és önként kérik a mese-vers ismétlését.
- Megszilárdulnak a mesehallgatással kapcsolatos szokásaik.
- Segítenek az irodalmi élmény feltételeinek megteremtésében.
- Kedvelt szórakozásukká válik a dramatizálás, bábozás, anyanyelvi ismereteiket alkalmazva.
- Megjegyzik a mese-vers érdekes szólásait, kifejezéseit.
- Az irodalmi anyagból hosszabb meséket, verseket, mondókákat tudnak elmondani, dramatizálni.

SNI-s gyermek esetében:

Az irodalmi művek, versek, mondókák felhasználásával, mondogatással, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása, mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátíttatása.

Nevelésünk eredménye

Fejlődnek, bensőségesebbé válnak érzelmi kapcsolatai.

Erősödik én-tudata, önbizalma.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén

Alkalmazzuk a beszédfejlesztő módszerek változatos lehetőségeit (mese reprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok) A tevékenységformákban kihasználjuk az anyanyelv gazdagságának megismertetését, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztését a gyermeki beszéd, kommunikációfejlődés érdekében.

5.5.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Fő feladatunk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A széles skálájú tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot nyújtanak az évszakok változásai, a természet szépségei, az óvodások által megérthető világ eseményei és tárgyai. Hasznosíthatóak az ünnepek, melyek érzelmileg közel állnak a gyermekekhez, és megmozgatják a fantáziájukat.

Óvodánkban lehetőségük van a kicsiknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket – az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet kapva. Hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, önállóság szükséges. Törekszünk a tehetségek bátorítására, a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására. Minél több lehetőséget biztosítunk az esztétikai élmények befogadására, környezet esztétikai alakítására, az alkotói kedv felkeltésére. A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés mind hozzájárul a gyermek személyiségfejlesztéséhez, a gyermeki alkotás, a belső képük gazdagításához.

A szabad tevékenykedés (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás), gyakran jár együtt viszonylagos rendetlenséggel, így célszerű a vizuális és munkatevékenységek összehangolása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Képesek a tárgyak főbb formai jellemzőinek megnevezésére.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb, megkülönböztető jegyeket.
- Önállóan és csoportosan is készítenek különböző alkotásokat.
- Egyénileg díszítenek tárgyakat.

SNI-s gyermek esetében:

Az ábrázolás eszközeivel, megfelelő érzelmi hangulat, motiváltság megteremtésével lehetőséget biztosítunk a gyermeknek saját belső világának megjelenítéséhez, esetleges szorongásainak kivetítéséhez, oldásához.

Nevelésünk eredménye

A részére biztosított anyagokat, eszközöket megfelelően használja, kiválasztja a számára megfelelő, ezáltal fejlesztő tevékenységet.

Munkáiban megjelennek személyes vágyai, belső képei.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézimunka tevékenységében

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal kihasználjuk a spontán beszéd formáinak fejlesztését. (Megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, vélemény nyilvánítás, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.)

5.5.6 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A zene második anyanyelvünk, mellyel a szavakon túl ki tudjuk magunkat fejezni. Kodály Zoltán megfogalmazásában „minden ember torkában hangszer van”. Eszerint minden kislembert zenész, zenepedagógusunk pedig e hangszeres játék csiszolását vállalja. Óvodai zenei nevelésünk **célja** a muzsika iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Az érintett képességcsoportok fejlesztésével párhuzamosan feladatunk, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

Célunk itt is a **tehetséggondozás**, igényes zenét szerető, egészséges lelkű, kulturált gyerekek nevelése. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része, nem korlátozódik a foglalkozások időtartamára. A komplex foglalkozások összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és számos alkalmat adnak a képességfejlesztésre a zenei hallás, a ritmusérzék, a harmonikus, szép mozgás területén. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték vagy mondókázás a művészeti és az **esztétikai nevelés** szempontjából kap kitüntetett helyet. A Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés a pentatónia alapjaira épül. A Kodály alkotta fejlesztő módszer óvodai nevelésünkön belül hatékonyan megvalósítható, mert folyamatosan megújulva és átformálódva is megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel.

Dalanyagunk kiválasztásában a fejlődéslélektani szempontokon túl, hangsúlyos az óvodapedagógus ízlésformáló szerepe. Népünk kedvelt gyermekdalai mellett, törekszünk olyan nívós zenei élményekhez juttatni a kicsiket, mellyel kiszélesítjük azt a muzikális forrást, melyből ihletet meríthetnek.

Már-már klasszikusnak számít Gryllus Vilmos óvodásoknak szánt dalgyűjteménye. Óvodai zenei nevelésünkben mi is rangos helyen tartjuk számon igényes szövegválasztása, a szöveg-zene humoros egybekomponálása, remek hangszerelése miatt.

A zenehallgatásban ugyancsak változatosságra törekszünk. Zenegyűjteményünkbe az értékrendünknek megfelelő magyar népzenekeincs gyöngyszemei mellett, teret engedünk más népek dalainak; ismerkedünk a komolyzenével, válogatunk a klasszikus zenei kiválóságok csemegéiből. Mindezek mellett figyelembe vesszük a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is. A csoport igényétől függően az elalvás megkönnyítéséhez halk zene szólhat.

A gyermekek élénken reagálnak a zenére: dúdolással, dalolással, szabad tánccal: „A zene felemeli a kezeimet, és játszik velük.” (Kokas Klára)

A zene gazdagabb befogadását segíti elő a mozdulatok szabadsága, ezért támogatjuk az improvizatív mozgással kísért egyéni repertoár kialakulását. Az óvodában folyó zenés-táncos mozgásban nagyobb jelentősége van a közösségi élménynek, mint produkciónak. Célunk a kedvcsinálás, örömszerzés, hogy a zenében feloldódva önfeledten tudjanak táncolni, érzelmeiket kifejezni.

A táncnak dinamikus személyiségfejlesztő hatása van: a lépésekre, zenére való tudatos koncentráció finomítja a szándékos figyelmet, mozgás közben érzékeli a ritmust, visszaemlékezik a lépésmotívumokra. Fegyelmező, de ugyanakkor serkentő ereje van. Kultúraátadásunk tartalma igazodik az életkori sajátosságokhoz. A pedagógusok által kitalált változatos mozdulatok – nagyobbaknál táncos koreográfiák – serkentik a gyerekeket arra, hogy **kreativitásuk** a táncban is kibontakozzon.

A szerzett tánctudást óvodai ünnepélyeken, vagy a fenntartó által szervezett rendezvényeken egyaránt hasznosítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek megszervezésében:

- Úgy alakítja ki a gyerekek bevonásával a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységet kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Minél több eszközt, időt és helyet biztosít a művészeti tevékenységek gyakorlásához, utat engedve a fantáziának.
- Számptalan élményt átélve megvalósíthatják elképzeléseiket.
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, mondókázás ideje alatt ügyel a csemetékkal való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.
- Lehetőséget ad a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Elősegíti önálló elképzeléseik megvalósítását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Mondókákat, 6 hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek.
- A magas és mély éneklés közti különbséget felismerik, tudnak magasabban és mélyebben intonálni.
- Halkan és hangosan énekelnek, tapsolnak, beszélnek.
- A dallamot felismerik dúdolásról, hangszerről.
- Biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg egyaránt.
- Felelgetős játékokat felnőtt segítsége nélkül énekelnek.
- Ismerik az egyes hangszerek nevét, hangját, megszólaltatásuk módját.
- Az egyenletes löktetést a dal ritmusától megkülönböztetik.
- A dalok, mondókák ritmusát összekapcsolják.
- Ütőhangszerek alkalmazásával képesek a metrumot, a ritmust kiemelni.
- Szöveges ritmusmotívumokat tapsolnak vissza.
- A dalokhoz játékos mozdulatokat, táncot találnak ki.
- Dallambújtatást végeznek, rövidebb-hosszabb motívumszakaszokkal.

SNI-s gyermek esetében:

Az ének, a ritmus, a mozgás segítségével összetett módon, kölcsönhatásban fejlődnek pszichikus funkcióik, testi képességeik, alakulnak szociális kapcsolataik, érzelmeik.

Nevelésünk eredménye

Az énekes-, és dalosjátékok játszása során gyarapodnak ismeretei, fejlődik testsémája, térbeli tájékozódása.

Alakulnak szociális kapcsolatai, rögződnek szabályok, közösségi normák.

Az ének-zene, az énekes játék hatása a gyermek nyelvi, kommunikációs fejlődésére

Felhasználjuk a zenei élményeket a kommunikációs tulajdonságok kiteljesítéséhez, a beszéd és zenei hallás fejlesztéséhez. Bátorítjuk az egyéni megszólalást (felelgetős énekes

játékok), és segítjük a fogalomalkotást, a szókincsbővítést, a beszédtechnika fejlesztését különböző grammatikai megoldásokkal, párbeszédekkel, dramatizálással.

5.5.7 Anyanyelv

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelés **komplex** folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Célja az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelő tevékenység egészében. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, és elősegíti az iskolai tanulmányok zökkenőmentes megkezdését.

Az óvoda fejlesztési feladatainak a család, az otthoni nyelvi környezet megismeréséből kell kiindulnia, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejtenie. A fejlesztés a gyermek élményeihez kapcsolódik, és a tapasztalatszerzéssel együtt lehetőséget biztosít, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, foglalkoztatja. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása is a feladatunk.

Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. (A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni. Ilyenkor otthonról és a külső környezetből rengeteg élményt és tapasztalatot mondanak el a gyermekek.)

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Az óvodapedagógus ügyel beszédstílusára, a hanglejtésre, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde érthető, egyszerű és világos. Dicséri és biztatja a bátortalanabb gyermekeket, serkentve beszédkedvüket.

Figyelünk a beszédhibáival, kommunikációs gátlással, elmaradással küzdő gyermekekre, és szükség esetén logopédus vagy más szakember segítségét kérjük.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- Beszédöröm biztosítása: arra nevelni, hogy bátran nyilatkozzanak meg, célunk a kommunikációs kedvük fenntartása
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- Szókincsük folyamatos bővítése gondosan megválasztott irodalmi élményeken keresztül, szófaji gazdagság megalapozása
- Beszédszínvonal emelése, olyan formában, hogy képesek legyenek variálni a nyelvi kifejezőeszközöket.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, együttműködés a logopédussal, családdal, a megelőzés és a korrekció területén.
- A beszédészlelés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd fejlesztése).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyerekek aktívan használják tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, hanglejtésű, folyamatos és összefüggő.
- Gondolataikat, érzéseiket, észrevételeiket pontosan kifejezik.
- Párbeszédes és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal tartják fenn a kapcsolatot.
- Önállóan és szabadon használják a bibliai történetek speciális szókincsét

5.5.8 Mozgás

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3–7 éves gyermekek fejlődésében. Sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll, a mozgás kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

Az **egészséges életmód** szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A természet erőivel – napfény, levegő, víz – történő edzés kedvező hatását figyelembe véve, a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban tartjuk. Fejlesztésükben maximálisan biztosítjuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése óvodai testi nevelésünk feladata, melyet helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érünk el. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású, napi 20-30 perces testmozgás nemcsak a motoros képességek (kondicionális és koordinációs) fejlődését biztosítja, hanem a mozgásműveltség kibontakoztatásával hozzájárul a **gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez** is.

A óvodapedagógus a testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválja a gyermekeket, épít utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.

A mindennapi testnevelés **tartalmát** döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna-elem, valamint a kéziszerekkel végezhető gyakorlatok, emellett a népszerű testnevelési játékok.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy a testnevelés 20-30 perce alatt testnevelés foglalkozást tart-e, vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával, esetleg testnevelési játékokkal tölti-e ki az időt.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A gyermekek szerezzenek sokoldalú mozgástapasztalatokat az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön az óvodások mozgása és egyensúlyérzéke.
- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket.
- Segítsük elő harmonikus, összerendezett mozgásuk kialakulását.
- Társakra figyelés képességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai a mozgás megszervezésében:

- Mindennap lehetőséget ad a csemetéknek hosszabb időtartamban a szabad levegőn tartózkodni.
- Biztosítja az óvodások szabad mozgásgyakorlásának feltételeit, változatos, párhuzamosan végezhető lehetőségeit.
- Optimális terhelést biztosító napi mozgáshoz ötleteket ad a szabadban, és az épületen belül is.
- Változatos eszközökkel és az önálló, szabad mozgással lehetővé teszi, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Világos, konkrét értékeléssel a gyermek pozitív énképét erősíti.
- A mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével ösztönöz a mozgásra, egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékokra.
- Ismerje meg a gyermekek fejlettségét, terhelhetőségét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Elfogadják a felnőtt irányítását, önállóan képesek szabályjátékok játszására.
- Mozgásuk összerendezettebbé, egyre ügyesebbé válik, növekszik a teljesítőkéességük.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Az egyensúlyozásban és ugrásban növekszik mozgástapasztalatuk.
- Fejlődik tájékozódási képességük térben és időben.
- Az egyéni és csoportos versenyeken a szabályokat betartják.
- Megértik az egyszerűbb vezényszavakat.
- Célba dobnak egykezes felsődobással.
- Gurulóátfordulást végeznek különböző kiindulási helyzetből.

SNI-s gyermek esetében:

Az egyéni harmonikus személyiségfejlődés elősegítése a mozgásban rejlő gazdag képességfejlesztési és nevelési lehetőség által. A fejlesztésen túl elvünk, hogy a mozgás örömteli játékos feszültséget, oldó tevékenységet jelentsen a gyermek számára

Specifikusan megválasztott mozgásokkal az agy idegrendszeri fejlődésének, érésének tervezett elősegítése.

Nevelésünk eredménye

Képes biztonságosan mozogni környezetében.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének (szókincs, elvont gondolkodás) segítése a mozgásformák megnevezésével.

6. GYERMEKVÉDELEM

Óvodásaink anyagilag eltérő társadalmi körből és szociokulturális környezetből kerülnek intézményünkbe. Az eredményes egyéni képességfejlesztést úgy kívánjuk megvalósítani, hogy megismerjük a gyermeket, családi hátterét, nevelési közegét, amelyből jött. A gyermekvédelmi munka az óvodavezető és egyben valamennyi

pedagógus alapvető feladata és felelőssége. Az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett kiemelt feladatunk a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása (más nemzetiségű vagy fogyatékos gyermekek esetében).
- A szülői felelősség felkeltése olyan családok esetében, amelyekben a szülők viszonyulását érdektelenség jellemzi, és a gyermek nevelését zömmel az óvodára igyekeznek hárítani.
- A fogyatékos gyermekek önmagukhoz képest eljussanak fejlődőképességük optimális fokához, és időben a fogyatékoságuknak megfelelő fejlesztő intézménybe kerüljenek.

A célokhoz rendelt feladataink:

1.) Prevenció feladatai:

- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- A gyermeki-szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- A gyermek fogyatékosági típusának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel.
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése.
- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.

2.) Feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.

3.) Megszüntetés feladatai:

- A felzárkóztatás megszervezése.
- Egyéni tehetséggondozás.
- Induló hátrányok csökkentése mentálhigiénés, illetve egészségvédő programok szervezésével.
- A gyerekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, jelzőrendszer működtetése.

Tevékenységszabványok, amelyekkel a fenti feladatok megvalósíthatók:

- Óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (felügyelet, étkeztetés, segélyjavaslatok, ingyenes ruhasegély).
- Egyénre szabott tervek készítése a fejlesztéshez, nyomon követés.

- Óvodai gyermekvédelmi munkaközösség létrehozása.
- A szülőkkel való kapcsolattartás egyéni helyzetnek megfelelő formában.

Amennyiben viselkedés-, magatartás- vagy teljesítményzavar merül fel, igyekszünk a szülőkkel konzultálva megoldást keresni. A problémák tartós fennállása esetében szakirányú megsegítéshez folyamodunk (Nevelési Tanácsadó, jogi segélyszolgálatok, gyermekpszichológus, stb.). A gyermekjóléti szolgálatokkal az óvodavezető tartja a kapcsolatot; partnereink: a Gyermekjóléti szakszolgálatok, civil szolgálatok és a fenntartó.

Feladataink a gyermekvédelmi munkában:

- A gyermek személyiségének megismerése, a családi háttér diszkrét feltárásával.
- Az óvodai élet megszervezésében a hátrányok kompenzálása az egyéni bánásmóddal, tapintatos irányítással.
- Igyekszünk a szülőkkel személyes kapcsolattartást kiépíteni.
- A veszélyeztetettség, illetve hátrányos helyzet vizsgálatánál figyelembe vesszük az aktuális állapotot, helyi kritériumokat.

Sikerkritériumnak tekintjük, ha a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek esetében az iskolakezdés 80%-ban megvalósul.

7. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését az **363/2012. (XII. 17.)** Korm. rendelet, az óvodai nevelés országos Alapprogramja és az **32/2012. (X. 8.)** EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltak figyelembe vételével készítettük el

Sajátos Nevelési Igényű gyerekek integrált nevelése

Sajátos Nevelési Igényű gyerekek, azok a gyerekek, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgrafia, dyskalkulia, mutizmus, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitás zavar).

Az integrációs nevelés a gyerekek számára lehetőséget ad az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására. Az a kisgyerek, aki már az óvodában megéli, hogy egyik társa halláskészüléket, másik szemüveget visel, nehezebben

jár, nehezen formálja a hangokat, természetesen fog viszonyulni később, felnőttként is a mássághoz.

Feltétele

A sérült gyerekek számára eredményeiket értékelő, másságukat elfogadó, fejlődésüket elősegítő, környezetet alakítunk ki.

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztését megfelelő képzettségű szakember (gyógypedagógus) látja el, aki együttműködik az intézmény pedagógusaival.

Olyan speciális eszköztárt biztosítunk, mely a gyerekek fejlődését pozitív irányba segíti.

Lehetővé tesszük a környezet pontosabb észlelését és gazdagabb motoros megtapasztaltatását.

A gyerekek fejlettségének és életkorának megfelelő hatékonyabb tevékenységeket, tanulási formákat biztosítunk.

Olyan környezetet alakítunk ki, melyben a tolerancia, a másság elfogadása érvényesül.

A gyerekek adottságait, képességeit, figyelembe véve törekszünk az egyéni bánásmód és az optimális fejlődés lehetőségének biztosítására.

A nagymozgás fejlesztéséhez szükséges eszközöket (trambulín, billenő talp, mászóka, tányérhinta, stb.) biztosítjuk a gyerekek számára.

A finommotorika fejlesztéséhez szükséges eszközöket (gyurma, gyöngyök, papírok, olló, stb.) valamint az észlelés pontosabb működését segítő (látott, hallott, tapintott, mozgásos, stb.) fejlesztő játékokat biztosítunk a napi tevékenységek folyamán.

Biztosítjuk a mozgásos tevékenységekhez szükséges helyet és eszközöket a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Célja

Olyan sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelése, akik a **szakértői vélemény alapján a többi gyerekkel együtt nevelhetők.**

AZ Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az integrált nevelés során a sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális fejlesztése mellett a gyerekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése.

Feladata

Fontos, hogy a gyerekek és a környezetük megszokják, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek igénye, kötelessége és lehetősége is ugyanaz, mint a társaik többi tagjának.

Olyan személyes példaadás biztosítása, melynek hatására a gyerekek toleranciát tanulnak, elfogadják társuk többiétől eltérő tulajdonságát.

A szakszolgálat felméréseinek eredményeire alapozva, egyénre szabott fejlesztési terv kidolgozása, a fejlődési naplóban történő rögzítése.

Sajátos nevelési igényű gyerekek integrált neveléséhez, az integráció sikerességéhez bizonyos fokú szegregációt biztosítunk. A szegregáció a sérült gyerekek egyéni fejlesztését, megsegítését szolgálja a megfelelő szakember segítségével.

Tartalma

A testséma alakulásának, a testrészek differenciált megismerésének elősegítése, a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül. Értelemfejlesztő szabályjátékok, társasjátékok, kártyajátékok, logikai játékok szervezése, a részképesség zavarok enyhítése érdekében. Megteremtjük a lehetőségét a közvetlen ismeret- és tapasztalatszerzésnek. Kialakítjuk a pozitív érzelmi viszonyt a probléma helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.

Szabályjátékok segítségével alakítjuk a feladattudatot, feladattartást, szabálykövetést.

Biztosítjuk a nagyméretű tükröt a testséma, a testfogalom, önmaga felismerése, és az oldaliság alakításához.

Egyéni fejlesztés: a fejlesztőszakember (gyógypedagógus, logopédus) külön helyiségben foglalkozik a gyerekekkel, főként, amikor a gyerekek nem képesek kis csoportokban sem együtt dolgozni társaikkal, figyelmük nagyon csapongó, fejlődési ütemük nagyon eltérő. Az egyéni fejlesztés fejlesztési terv alapján azokra a funkciókra, képességekre terjed ki, amelyek elmaradást vagy zavart mutatnak.

Mikrocsoportos fejlesztés: a fejlesztő szakember 2-3 hasonló problémákkal küzdő gyerekekkel foglalkozik. Ebben a tevékenységformában már a gyerekek képesek együtt dolgozni, figyelmesek egymás iránt, örülnek egymás sikereinek.

Fejlesztés az óvodai csoportban: a fejlesztést végző óvónő, fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal együttműködve, azok útmutatásai alapján-fejlődést elősegítő játékos módszerek alkalmazásával végzi munkáját.

Fejlesztés otthon: fejlesztés fontos részét képezi a szülőkkel való együttműködés. Fel kell tárnunk a szülők előtt a gyerekek állapotát, minden kérdésükre őszintén válaszolunk. Éreztetjük a szülőkkel, hogy a gyerekek optimális fejlődésük érdekében nekik is van tennivalójuk, ötletekkel segítjük az otthoni fejlesztést.

A fejlesztés során arra törekszünk, hogy olyan készségek és képességek (teljesítmény igénye, nagyobb kitartás, jó beszédképesség, problémaérzékenység, stb.) alakuljanak ki, amelyek az iskolai beváláshoz szükségesek.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a fogyatékoság típusának és mértékének figyelembevételével önmagához képest fejlődjön
- a sérülés arányában legyen alkalmazkodó képes
- törekedjen önállóságra, együttműködésre
- legyen képes önmagát elfogadó beilleszkedésre
- személyisége oly mértékben fejlődjön, hogy képes legyen az iskolai élet megkezdésére

8. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit, éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős családokét. A szociális háttér feltárását követően szervezzük, tervezzük a gyermekekre, családokra szabott, a hátrányok enyhítését szolgáló feladatainkat, pedagógiai tevékenységünket. Minden óvodapedagógus feladata, hogy folyamatos kapcsolatot tartson óvodásaink szüleivel. A napi találkozások, beszélgetések mellett nagy szerepe van a szülői értekezletnek, családlátogatásnak. Fontos a gyermek napi tevékenységének nyomon követése, a magatartás, viselkedés változásának felismerése, esetleges sérülések észlelése.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Differenciált egyéni fejlesztés, felzárkoztatás
- Egészséges életmódra nevelés
- Viselkedéskultúra alakítása
- Kulturális rendezvények látogatása
- Kirándulásokon, bábszínházi előadásokon stb. való részvétel biztosítása

Szülőknek felajánlott segítség:

-Életvezetési tanácsok a családok részére

-Családlátogatás

- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával
- Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése

-Óvodai előadások a szülőknek

-Szülőknek felajánlott segítség(pl. jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás, ruhák adományozása)

- Olyan társadalmi szervezetekkel való kapcsolatteremtés, amely képes segítséget nyújtani a családoknak
- Anyagi gondokkal küzdő családok felvilágosítása az igényelhető támogatásokról

9.A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Fontosnak tartjuk az intézményen belül a szegregáció mentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, a befogadó és toleráns légkör megteremtését. Gyermekközpontú és családorientált nevelés kialakítására törekszünk.

Feladatunk:

- Diszkriminációmentes légkör megteremtése
- A gyermekek személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése
- Egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- A nevelésbe történő bekapcsolódás feltételei, ha nem teljesülnek, feltárjuk az okokat, az intézmény által alkalmazható eszközökkel orvosoljuk, esetleg más szerv, intézmény segítségét, közreműködést kérjük.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése(pedagógusok módszertani kultúrájának megújítása, korszerű konfliktuskezelési technikák alkalmazásával)
- az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Óvoda-iskola átmenet támogatása (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási készítés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)

10. FELHASZNÁLT FORRÁSOK

- 1.363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
2. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú Nevelési Program, Országos Közoktatási Intézet, 2000.
3. Tóbi Erika: Helyi Nevelési Program, Bambi Alapítványi Óvoda, Budapest, 1997.
4. Bethlen Gábor Óvoda helyi Nevelési Programja, Nyíregyháza, 2001.
5. Porkolábné Dr Balogh Katalin - Dr Páli Judit-Pintér Éva - SzaitznéGregorits Anna: Komplex Prevenációs Óvodai Program, Országos Közoktatási Intézet, 2000.
6. Dr. Deliné dr. Fráter Katalin - Dóka Jánosné - Tömöriné Oláh Mária: Integrált személyiségfejlesztés osztatlan óvodai csoportban, Hajdúböszörmény, 1998.
7. Füziné Kotzmanek Csilla - Karsai Szilvia - Kövesi Beáta - Tomeg Szilvia: Válaszd a családot! - Pedagógiai program óvodák számára, Sopron, 1995.
8. Pálhegyi Ferenc: Pedagógiai kalauz - Útmutató a család-orientált pedagógiai gondolkodáshoz, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest, 1996.
10. Az Óvodai Nevelés Programja, Országos Pedagógiai Intézet, 1989.
11. Óvoda az ezredfordulón, Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest, 1998.
12. Mérei-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat, Budapest 1978.
13. Dr. Popper Péter: A művészetek szerepe az óvodai nevelésben, Óvodapedagógiai Nyári Egyetem, Kecskemét, 2000.
14. Dr Ranschburg Jenő: A világ megismerése óvodáskorban, Okker, 2002.
15. Rodney M. Howard-Brown: Isten érintése, Budapest, 1995.
16. Németh Sándor: Gyermeknevelés, Budaörs, 1986.
17. Trencsényi László - Villányi Györgyné: Minőségbiztosítás az óvodai nevelési programban, Okker, 2000.
18. Dr. Szüdi János: Óvoda a közoktatás rendszerében, Okker, 2000.
- Óvodai programkészítés, Okker, 2000.

11. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

1. A Pedagógiai Program érvényességi ideje

- A nevelőtestület határozata alapján: 2018. aug. 1 - visszavonásig.

3. Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai

- ha a vonatkozó jogszabályokban változás áll be,
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol,
- ha a nevelőtestület legalább 1/3-a módosításokra vonatkozó javaslatokat nyújt be (a javaslat elfogadásának feltétele a nevelőtestület 50% + 1 igenlő szavazata)

4. Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

5. A Pedagógiai Program elkészítésének módja

- A Pedagógiai Programot az óvodavezető készíti el a nevelőtestület tagjainak bevonásával (a módosításokat munkabizottságok készítik elő és el), és a szülők közösségének együttműködésével (a szülők véleményét folyamatosan gyűjtjük, elemezzük és beépítjük).

6. Egyetértési jog

- A Pedagógiai Program elfogadásakor, illetve módosításkor a Szülő Közössége egyetértési jogot gyakorol.

7. A Pedagógiai Program elfogadásának módja

- A Pedagógiai Programot a nevelőtestület fogadja el.

8. A Pedagógiai Program jóváhagyása

- A Pedagógiai Program a Fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

9. A Pedagógiai Program elérhetősége és nyilvánosságra hozatala

- A megismerhetőség folyamatos biztosításának érdekében a Pedagógiai Program az intézmény épületében a szülők faliújságján az egész nevelési év során megtekinthető.

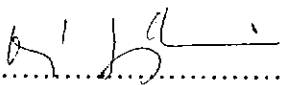

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte:

(Véleményezi az Országos Szakértői névjegyzékben szereplő óvodai szakértő)

Kecskemét, 2018. 07. hó 31. nap

.....

név

Egyetértését nyilvánította: a Noé Bárkája Óvoda Szülői közösségének képviselője.

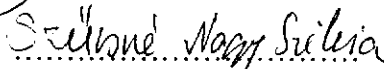
Kecskemét, 2018. 06. hó 04. nap

.....

szülői közösség képviselője

Elfogadta: a Noé Bárkája Nevelőtestülete.

Kecskemét, 2018. 06. hó 04. nap

.....

óvodapedagógus

.....

óvodavezető

A Noé Bárkája Óvoda Nevelőtestülete által felülvizsgált, módosított és elfogadott Pedagógiai programot az intézmény fenntartója, a Hit Gyülekezete képviselőjében jóváhagyom.

Kecskemét, 2018. 08. hó 27. nap

.....

Horváth András

oktatási főigazgató

Hit Gyülekezete

Kecskemét - Gyömrő

1.sz. MELLÉKLET

JEGYZÉK

A Noé Bárkája Óvoda rendelkezésére álló eszközökről, felszerelésekről

a 11/1994.(VI.8.) MKM rendeletnek a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről szóló 7. sz. mellékletében foglalt tagolás szerint

HELYISÉGEK

Csoportszoba	2
Tomaszoba	1
Játszóudvar	1
Óvodavezetői iroda	1
Gazdasági vezetői iroda - nevelőtestületi szoba	1
Gyermeköltöző	2
Gyermekmosdó, WC	2
Felnőtt öltöző	1
Melegítőkonyha	1
Felnőtt WC	1
Mosléktároló	1
Egyéb raktár	1
Szertár	1

HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Csoportszoba 1.

óvodai fektető	25
gyermekszék	25
gyermekasztal	5
fényvédő függöny	3
szőnyeg	3
játéktartó szekrény, polc	5
fektető tároló	1
hőmérő	1
óvodapedagógusi asztal	1
felnőtt szék	2
textiltároló szekrény	1
edény-és evőeszköz tároló szekrény	1
szeméttartó	2

Csoportszoba 2.

óvodai fektető	25
----------------	----

gyermekszék	25
gyermekasztal	5
fényvédő függöny	4
szőnyeg	2
jáéktartó szekrény, polc	5
fektető tároló	1
élősarok állvány	1
hőmérő	1
óvodapedagógusi asztal	1
felöltt szék	2
textiltároló szekrény	1
edény-és evőeszköz tároló szekrény	1
szeméttartó	2

Tornaszoba

tornapad	3
tornaszőnyeg	1
bordásfal	2
óvodai többfunkciós mászó készlet	1
Mozgás kotta készlet	1
Játszóudvar	
kerti asztal	2
kerti pad	2
babaház	1
udvari homokozó	1
takaróháló	1

Gazdasági vezetői iroda - nevelőtestületi szoba

szék	2
iratszekrény	1
lemezszekrény	1
számítógépasztal és szék	1-1
telefon	1
számítógép, nyomtató	1-2
polcos szekrény	2

Óvodavezetői iroda

íróasztal és szék	1-1
könyvszekrény	1
iratszekrény	1
könyvtári dokumentum	65

Gyermeköltöző

öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	50
öltözőpad	50 főre

Gyermekmosdó, WC

törölközőtartó	50
falitükör	9
rekeszes polc (fogmosó tartó)	2

TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

egyéni tisztálkodó szerek(fésű, fogkefe, fogm. pohár)	50
tisztálkodó felszerelések (körömkefe, szappantartó)	9
fésűtartó	2
törölköző	180
abrosz	30
takaró	50
ágneműhuzat	50

A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

szennyes ruha tároló	1
mosott ruha tároló	1
vasaló	1
vasalóállvány	1
takarítóeszköz garnitúra	2
kerti munkaeszköz garnitúra	1
hűtőgép	1
porszívó	1

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK**Játékok****Különféle játékformák eszközei:**

szerepjátszó kellék	40
kesztyűs báb	25
fodrászkészlet	2
orvosi készlet	2
barkács készlet	2
Lego építő	3

fa-építő	4
baba	8
babakocsi	2
babaágy	2
konyhai főzőjáték	4
autók különböző méreteken	20
repülő	2
műanyag állatkák	30
szőrmeállatkák	30
Értelmi képességeket fejlesztő eszközök:	
képességfejlesztő dobozos játékok	20
társasjátékok	15
Mozgáskultúrát elősegítő eszközök:	
ugrókötél	4
labda	20
karikák	25
motor	6
babzsák	25
szánkó	5
mászóka	1
csúszda	4
Ének, zene, énekes játékok eszközei:	
ritmusbot	40
triangulum	4
dob	2
xilofon	2
csörgődob	2
cintányér	2
hangvilla	2
furulya	2
kolomp	2
Anyanyelv és kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei:	
mesekönyv	120
diafilm	30
Ábrázoló tevékenység eszközei:	
zsírkréta csomag	50
gyurma csomag	50
színes ceruza	50
ecset	50
festék	50
csomagolópapír	20
rajzlap	1000

Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

projektor	
Lap-top	1
CD lejátszó	1
diavetítő	2
vetítövászón	1
	1

EGÉSZSÉG-ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	1
mentőláda	1
gyógyszerszekrény	1
munkaköpeny	1
tűzoltó készülék	12
	3